

EGYENLŐSÉG

A MAGYAR ZSIDÓSÁG POLITIKAI HETILAPJA * MEGJELNIK HETENKÉNT EGYSZER

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
BUDAPEST, V, LIPÓT-KÖRUT 26. SZÁM
(FÉLEMELET) ** TELEFONSZÁMOK:
SZERKESZTŐSÉG, KIADÓHIVATAL ÉS KÖNYV-
KIADÓVÁLLALAT 144-30, NYOMDA 92-70

SZERKESZTETTE 1898-1915
SZABOLCSI MIKSA
SZERKESZTI
DR. SZABOLCSI LAJOS

ELŐFIZETÉSI FELTÉTELEK: EGÉSZ ÉVRE
1200 KORONA, FÉL ÉVRE 600 KORONA,
EGÉSZ ÉVRE: JUGOSZLÁVIA RÉSZÉRE 150 DINÁR
ROMÁNIA RÉSZÉRE 250 LEI, AMERIKA RÉSZÉRE
8 DOLLÁR * HIRDETÉSEK FELVÉTELÉNEK
A KIADÓHIVATALBAN: V, LIPÓT-KÖRUT 26. SZ.

Tkats Mór a miniszterelnöknél

Mi történt Tkats Mórral?

Tkats Mór asztalos volt Felsőmagyarországon. Szegény Galiciában született, és a főszolgabíró, mint „nem kívánatos” elemet, hirtelen kiutasította Magyarországról. Tkats Mórnak azonban hat gyermeke is volt. A legidősebb: 17 éves szabónő, a legfiatalabb: hároméves apróság. Mindnyájan Magyarországon születtek és csak magyarul beszéltek, éppen úgy, mint Tkats Mór is, aki 13 éven át becsületes asztalosiparral kereste meg kenyerét magyar földön. Községi bizonyítvány igazolja, hogy mindig kifogástalanul viselkedett, lakhatási engedélye volt egy nagy felvidéki városban, letelepedési engedélye pedig kettő is. Bizonyítványokkal tudta igazolni, hogy keresetéből tisztességesen él, és másokra nem szorul. Falujának egész lakossága tanuskodott róla, hogy nem veszedelmes elem és itt tartózkodása senkire nézve sem kárhozatos. Mégis mi történt? A főszolgabíró mégis kiutasította és mialatt Tkats Mór Pestre utazott, hogy a belügyminiszterhez járuljon kérelmével, a hatóságok feleségét és hat gyermekét átoloncolták Galiciába.

Ez a vérlázító és borzalmas eset azonban nem maradt ennyiben. Az ország egész közvéleménye megmozdult, a politikai klubok viharzottak az esettől és Tkats Mór kiutasított, hontalan zsidót az *Egyenlőség* szerkesztője elvitte a képviselőházba. Ott egy igaz, zsidóérzésű, bátor képviselő társaságában bementek a miniszterelnöki szobába. Az *Egyenlőség* szerkesztője és a zsidó képviselő bemutatták Magyarország miniszterelnökének a kiutasított szegény zsidó asztalost, akit 13 évi magyarországi tartózkodása után a hatóságok kiűltettek Magyarországból. A miniszterelnök barátságos arccal és jóságos szemekkel nézett a kiűldözött zsidó gondoktól felhős arcába. Öccellenciájának kék szeméi, amelyek annyi politikai viharfelhőbe néztek töretlen fényvel, egy percre mintha fátyolba borultak volna, ennyi zsidó szenvedés láttára. S a miniszterelnök, miután a képviselő és a zsidó szerkesztő elmondták neki Tkats Mór esetét, megszólalt és a következőket mondta:

Igen tisztelt uraim! Mi sem bántana jobban, mint hogy éppen az én kormányzásom alatt Magyarországon kezük munkája után élő és kiutasításra egyáltalán rá nem szolgált embereket zaklassanak és a kenyérkereső apát indokolatlanul elszakítsák családjától, feleségétől, gyermekeitől. Különösen bántana, ha ebben az antiszemitizmusnak is volna szerepe, mert nem ismerek különbséget polgár és polgár között és bármilyen vallásban üdvözlőljen is valaki, — erre a kijelentésemre külön súlyt helyezek — ha jogtalanul bántják, vagy éppen a vallása miatt üldöznék, bennem mindenkor erőlyes védelmezőre talál.

Azon az állásponton vagyok, hogy akik már pró-

báját adták ebben az országban annak, hogy becsületes munkával keresik meg a kenyerüket és bünbe nem esnek — az ilyeneket nem szabad zaklatni, háborgatni, kiutasítani, toloncolni. És ha most kitűnik, hogy az alantas hatóságok így cselekedtek, egy percig sem fogok késni a példás megtorlással. Általában véve az a felfogásom, hogy ebben az országban mindenkinek joga van a becsületes munkához és a tisztességes megélhetéshez. Nem fogom tűrni, hogy bárki is akadályozza őket ebben, és aki ennek dacára is utjukba áll, nem számíthat elnézésemre. Legkevesebbé helyeselhetném pedig az üldözést olyan esetben, ahol felekezeti szempontok érvényesülhetnének, látszatát kelthetnék az antiszemitizmusnak, amelyet szivemből utálok és egyúttal annak is, mintha a magyar kormány ilyen felekezeti tendenciákat tűrne, vagy helyeselné. Én büszke vagyok arra, hogy a magyar szabadelvűség az utóbbi évtizedeknek ezt a sötét vendégét, az antiszemitizmust, sohasem engedte lábrakapni és meg lehetnek győződve arról, hogy a magam részéről mindig a szabadelvű tendenciát fogom követni. Még egyszer ígérem, hogy ennek a szegény embernek az ügyét sürgősen megvizsgálom és nyugodjanak meg az urak, hogyha igazságtalanság történt, megtorlom, jdváteszem...

A miniszterelnök szavai elhangzottak, Tkats Mór arcán örömkönnök gördültek végig és az *Egyenlőség* szerkesztője meghatott hangon mondott köszönetet öccellenciájának nagyjelentőségű beszédéért. Ez a beszéd — ugymond — sok olyan száz családot fog megnyugtatni, amelyek hazánk északkeleti határán sohasem tudják, mikor tör rájuk valamely hatósági közeg önkénye, és toloncolja ki őket. Ennek a sok-sok örökös rettegésben élő ártatlan zsidónak köszönetét toloncolta szerkesztőnk a miniszterelnöknek, ki halára kötelezte az egész magyar zsidóságot.

Négy nap telt el és a zsidó asztalos ügyét elintézték. A m. kir. belügyminiszter megsemmisítette a főszolgabíró kiutasító parancsát és ezt táviratilag közölte a megye főispánjával. A megye főispánja telefonon közölte a főszolgabírói hivattal, hogy Tkats Mór újból visszatérhet házába.

És Tkats Mór hazatért.

Akik ezt a cikket idáig elolvasták és eleven kérdőjellel változtak, azokat sietünk megnyugtatni. Ez az eset nem ma történt, ez az eset 1911 augusztus hó 16-án, szerda délelőtt történt a magyar képviselőházban. A három férfi, ez eset szereplői, nincsenek már az élő sorában. A miniszterelnök: gróf Khuen-Héderváry Károly volt, az *Egyenlőség* szerkesztője: Szabolcsi Miksa és a zsidóhíttű kormányparti képviselő: dr. Farkas Pál. Mind a három halott. Hogy Tkats Mór él-e még, az

Fiume

Vesszük a következő sorokat:

Fiume, 1922 okt. 11-én.

Contra Numerum Clausum!

A fiumei zsidóasszonyok egy részének gyűjtését be-
küldjük: 125.000 koronát. Messzire szakadt jó magyarok!
Nyujtsátok segítő kezeteiket a legnagyobb nyomorúság, az
ifjuság, a jövő megnyomorításának enyhítésére!

Átutaltuk az Egyenlőséghez a Fiumei Kereskedelmi Bank
utján.

Szófia

Igen tisztelt Szerkesztő Ur! Kérem, legyen szives a mel-
lékelt csekket, (13.500 márkáról), amelynek ellenértéke
1000 bulgár levának felel meg, a b. lapjában a külföldi zsidó
diákok alapjára felhasználni. Mint egykori lipcsei egyetemi
hallgató arra kérném, hogy ezen márkaösszeget a jelenleg
Leipzigben tanuló magyar zsidó diákok felsegítésére fordí-
tani sziveskedjék, ha ezáltal az akció elveiben változás vagy
zavarás nem történik. Kiváló tisztelettel Bauer Albert Béla,
cukorgyári igazgató.

Mellékelve egy drb csekk.

Société Anonyme Nationale pour L'Industrie Succrière
à Sofia, Direction.

Newyork

New York, 1922 szept. 27.

'Az Egyenlőség Szerkesztőségének, Budapest.

Igen Tisztelt Szerkesztőség!

A b. lapjuk szeptember hó 9-iki számában olvastunk a
zsidó diáknomorról és elhatároztuk, néhányan, hogy egy
éven keresztül gondoskodunk 12 zsidó diák ellátásáról. Az
idecsatolt 12.000 K-t sziveskedjenek erre a célra felhasz-
nálni. Minden hónapban küldünk ugyanilyen összeget.
Szeretnénk, ha F. lapjuk felhívásának számos hasonló
visszhangja támaszna. Kérjük ezt az összeget „Amerikai Ba-
rátok” név alatt könyvelni.

Teljes tisztelettel:

133 Second Ave, New York, N. Y.

Mittweida

Mélyen tisztelt Főszerkesztő Ur!

A Mittweidába szakadt magyar zsidó kollégáim meg-
bizásából tisztelettel közlöm Önnek — mint a zsidó diákok
kulturális és anyagi érdekei leghivatottabb képviselőjével —
hogy a Mittweidai Magyar Zsidó Technikusok Egyesületét a
tegnapi nap folyamán megalakítottuk s mint ilyen, kérő szó-
val fordulunk mélyen tisztelt Főszerkesztő Urhoz, hogy egye-
sületünket erkölcsileg, tagjaink egy részét pedig anyagilag is
támogatni méltóztassék.

Ehhez képest szükségesnek tartjuk az itteni viszonyokat
nagyjából vázolni:

A város 20.000 lakosa közül csak négy család zsidó s így
csek természetesen nem vállalhatják az itt tanuló különböző
nemzetiségű, összesen mintegy 200—250 zsidó diák még
csak részbeni segélyezését sem. Segítésre ezek közül tulajdon-
képen csak a csonkamagyarországiak szorulnak a leromlott
valuta miatt.

Mindezeideig ezek sem vettek igénybe semmiféle segítsé-
get, de a viszonyok súlyosbodásával kénytelenek magukat
erre a nem kellemes lépésre elhatározni. Egyesületünk 18
tagja ugyszólván mind segélyre szorulna, de azért, hogy a
négy legszegényebb, akik erre legjobban rá vannak utalva,
tényleg állandó és jelentős segélyben részesülhessenek, mi,
többiek eziránti kérésünktől szivesen elállunk.

Mélyen tisztelt Főszerkesztő Ur! Bizonyára tudni méltózt-
tatni, hogy az élelmiszerárak Németországban az utóbbi
időben elérhetetlen magasságot értek el, amit a mi szerencsét-
len lokális viszonyaink — Szászország teljesen ipusztvási

állam lévén — még súlyosbitanak. A tél ezernyi borzalmával
itt kopogtat szűk padlásszobáink ajtaján, a fűtetlen szobák
és vacsorátlan esték réme már előreveti árnyékát és a négy,
szegény kollégánk itt áll szinte teljesen magárahagyatva arra
a havi pár száz koronára utalva, amit szüloik saját szájuktól
vontak el. Mindehhez hozzájárul még az a fenyegető
veszély, hogy ha a 10.000 márkás tandíjat meg nem fizetik,
eltiltják őket az előadások hallgatásától.

Bizalommal fordulunk tehát mélyen tisztelt Főszerkesztő
Urhoz azzal a kérésünkkel, hogy e négy kollégánk számára
oly összegű állandó havi segélyt juttatni méltóztassék, amely,
az otthonról kapott néhány száz koronával kiegészítve, nekik
legalább a létminimumot biztosítsa.

Ne méltóztassék tőlünk rossz néven venni, ha hivatko-
zunk a régi közmondásra: „Bis dat, qui cito dat”.

Mittweida, 1922, október 12.

Berger László, az egyesület elnöke.

Bécs, Prága, Berlin

— A külföldi zsidó diákok figyelmébe! A külföldi zsidó
egyetemi ifjuság segélyezésének megszervezése céljából a
központi zsidó diákbizottság megbízásából október utolsó
helében dr. Sebeők Dezső Bécsbe, Meitner Dezső Prágába
és Alapi Béla bankigazgató Berlinbe, Lipcsébe és Frank-
furtba utaznak, hogy megszervezzék a numerus clausus ki-
üldözöttjeinek segélyügységét. Nyomatékosan felhívjuk a kül-
földi zsidó diákság és az ottani hitközségek figyelmét arra,
hogy nevezett uraknak a szervezés munkájában segítség-
gükre legyenek.

Páris

Az illető fején kopott kalap volt,
S az arca furcsa vén-diákos arc:
Párisban egy ködös-kék délutánon
Egy utca sarkán álldogált a Svarc.
Páris felett kigyúltak már a lángok,
Párok suhantak minden szegleten,
S az illetővel átellenben éppen,
Ott állt a híres Sorbonne-egyetem.

Száz ablakon túl könyvek milliói
Fényárban úsztak, rendbe rakva fent:
Galenustól az Einstein szám-sorúig,
Minden, mi boldog emberésszt jelent.
Angol, japán, orosz diákok ültek
Görnyedve kapcsos nagy könyvek fölé.
S az illető, a Svarc, az utca sarkán,
Csak állt, bámult az ablakok felé

Szemébe két öreg könnyesepp szívárgott,
Csak állt, csak állt, s elnézett messzi ő,
De lám egy láng, huncut, filos, mosolygó.
Felé suhant s ezt sugta: „Mosszió...!”
Kacagva szólt rá: „Mosszió, miért sír?...”
S az illető sóhajtott egy nagyot:
— „Tanulni jöttem madmazel... nevem Svarc...
És nem vettek fel... mert magyar vagyok.”

Bátaszék

Mélyen Tisztelt Szerkesztő Ur! Általva igen tisztelt
Szerkesztő Ur nemes és a magyar zsidóságot oly közelről
érintő diákmentő-akciójáról, szegény, kevéstagu hitközsé-
günk körében „a kiüldözött diákok” részére gyűjtést esz-
közöltem, melynek eredményét az összegyűjtött összeggel
(56.520, azaz Ötvenhatezerötshusz korona) egyetemben
bátorkodom azzal a tiszteletteljes kívánsággal igen tisztelt
Szerkesztő Urnak átszolgáltatni, adjon a jó Mindenható
erőt, egézséget és kitartást az Egyenlőség szerkesztősége
minden tagjának, hogy igaz ügyünkért vívott küzdelmünk
a megérdemelt győzelemre vezethessen. Maradok megkü-
lönbözött tisztelettel, igen tisztelt Szerkesztő Urnak igaz
híve László Samu Állatorvos, Bátaszék, 1922 október 15.

Mérő Jenő Butorgyára, Budapest, VII., Rózsa-utca 22. sz.
Kizárólag elsőrendű butorok.

A talmud hőse

A napi politika kis küzdelmeiben, a zsidó létfenntartási harcban úgy elborul sokszor a zsidó újságíró szeme, hogy nem is veszi észre, ha odakünn túl a határokon, valami nagy és mélyreható esemény történik. De a zsidó történelmi érzék, a zsidóság legősibb és legfontosabb adománya, mégis csak győzedelmeskedik és túl a magyar zsidóság napi problémáin, ösztönszerűleg is megérezzük, mit jelent a zsidóság hatezeréves történetében egy olyan haláleset, mint aminő Berlinben a múlt héten következett be. A szürke újsághír úgy szólt, hogy 75 éves korában meghalt dr. Hermann L. Strack, a berlini egyetem protestáns theologiai tanára, titkos tanácsos... de a zsidóság történetében ez a szürke hír azt jelenti, hogy meghalt egy olyan védőnk és barátunk, amilyen évszázadok óta, vagy talán még soha nem támadt. És ezért megállunk a nagy berlini protestáns theologus kihült teteme mellett, feledjük el egy pillanatra napi bajainkat és próbáljuk megvilágítani, mit jelent az antiszemitizmus e legnagyobb keresztény ellenfelének működése a modern zsidóság szempontjából.

Amint az „antiszemitizmus“ szó német földön született, épp úgy született Németországban az a könyv is, mely évszázadok óta a tudományos antiszemitizmus alapforrása és kiinduló pontja volt. Königsbergben 1711-ben jelent meg Eisenmenger protestáns theologus zsidóellenes munkája, az „Entdecktes Judentum“. A protestáns antiszemitizmusnak, amely már Luther személyes haragja óta benne lappangott a reformációban, durva kitörése volt ez a könyv, még hozzá egy olyan ember részéről, aki tudott héberül, és aki legnagyobb erőszakossággal ferdített el könyvében százakra menő talmudszöveget, Sulchan Aruch-idézetet és kabbalista szemelvényt. És az Eisenmenger könyvéből, mely a modern talmudhamisítás kézikönyve, táplálkoztak mindazok, akik 1711 óta a zsidóságot támadják. Megállapítható, hogy az elmúlt két évszázadban, ami antiszemita könyv Európában, Amerikában és Ázsiában megjelent, az mind Eisenmenger talmudhamisításaiból táplálkozott. A múlt század legnagyobb talmudhamisítója, a prágai egyetem hamis eskün rajtakapott tanára, dr. Rohling Ágost, aki a tiszaezslári pörben is csuf módon szerepelt, Talmudjude című szennyes könyvét Eisenmengerből másolta le, szóról szóra, a helyesírási hibákkal együtt. Istóczy Győző is Eisenmengerből citált a magyar parlamentben és a „Szózat“ című kormánylapban hónapok óta megjelenő talmud „idézetek“ is még mindig Eisenmenger talmudhamisításait tartalmazzák. Mint látható, alig volt újabb könyv, melynek oly általános és kiterjedt hatása lelt volna, mint a königsbergi talmudhamisító és meg lehet állapítani, hogy a zsidóság védtelenül állott szemben sokáig ezzel a neutelen támadással.

Védtelenül azért, mert hiába mutatták ki egymásután a jelentékeny zsidó tudósok, hogy az Eisenmenger könyve hamisítvány, hogy idézetei rosszakaratu ferdítések: a zsidóknak nem hitt senki. Önmaguk ügyében csak vádlottak lehettek és nem bírák. És ezért jelent Hermann L. Strack fellépése fordulatot a Talmudvédelem és egyúttal az antiszemitizmus történetében.

Támogatva egy másik nagy protestáns theologustól, Delitzsch Ferencről, aki korának egyik legkiválóbb hebraistája volt, Strack már 1882-ben megkezdte a kiemelt harcát az eisenmengeri antiszemita irodalom ellen. Mikor Rohling először fellépett és a „vérvád“ adatait publikálta talmudi „idézetek“ alapján akkor Strack, mint a berlini egyetem tanára az összes berlini napilapokban közzétette ezt a vastagbetűs felhívást:

„Nyilvánosan vádat emelek dr. Rohling Ágost kanonok és császári osztrák egyetemi tanár ellen hamis eskü és könyvhamisítás miatt. Készen vagyok, hogy ezt a vádat bármelyik bíróság előtt hebizonyítsam.“

Rohling erre a kihívásra sohasem felelt, megfutamodott és csakhamar visszavonult az egyetemi katedrától is, melyet hamisításaival beszennyezett. Strack még egy halálos csapást mért rá 1883-ban. Ekkor Rohling a tiszaezslári per alkalmából hivatkozott egy „rabbi Mendel“ nevű „küsső“ papra, ki Gar-Noul címmel írt a vérvádról héber könyvet. Strack kimutatta, hogy az idézett zsidó szerző nem létezik és a könyv, melyre Rohling hivatkozott, s melyből oldalakat citál, nem is egzisztál.

Rohling leveretése után tíz évi szünet állt be Strack talmudvédelmi munkájában. De már 1892-ben újból megkezdődött a talmudellenes hajsza. Berlin és Lipcse utcáin ezerszámra osztogattak röpiratokat az új zsidóellenes szervezetek, melyekben hamis idézeteket közöltek a talmudból és a Sulchan Aruchból. Az új antiszemitizmus, mely mai napig sem szűnt meg Németországban, ekkor kezdte kiépíteni hatalmi pozícióját és újból vérvádat koholt egy hamisított talmudhely alapján. (Kethubóth 102. b.) Ez a hamisított talmudhely Magyarországra is elkerült 1917-ben, mert Ágoston Péter, a későbbi népbíró a „Zsidók“ című antiszemita munkájában ugyanezt a hamisítást közli, mint a vérvád egyik bizonyítékát. (Szabolcsi Lajos: Busunk Ágoston Pétertől című, 1917-ben megjelent tanulmányában közölte e „vérvádhely“ összes aktáit.) Strack, aki ekkor a berlini egyetem rektora volt, darabokra törte a hamis vádat. És most már élete végéig szüntelenül küzdött és dolgozott a talmudhamisítók, a tudományos antiszemita és a vérvádellenes ellen. Ugyszólván minden évben, egész 1921-ig megjelent egy-egy füzet a méltatlanul támadott zsidóság érdekében. „Mit parancsol a zsidóknak az ő vallásuk“, „A vér szerepe az emberiség babonájában“, „Kol-Nidre“, „A vérvád“, „A zsidó erkölcs tan alapjai“, „A kabala és a vér“ című munkái örökéletűek maradnak a zsidóság tanainak védelmi történetében és mindörökké fegyvereink lesznek amíg az emberi kultúra él és amíg a zsidóságnak védelemre van szüksége, a magát tudományosnak nevező aknamunka ellen. Strack működése átnyult a huszadik századba is. Mert az Eisenmengerrel nem haltak ki. Eisenmenger után következett Rohling, Rohling után Ecker, Ecker után a legelterjedtebb német ponyvaregény szerzője, Artur Dinter, 1919-ben és 1920-ban következett a nemzetközi antiszemitizmus egyik kacagtató fércműve, a „Cion bölcséinek jegyzőkönyvei“, melyet tudvalevőleg Bangha páter sajtóvállalata magyarul is kiadott. Az öregedő Strack egy másután verte szét az elfogulatlan tudomány korbácsával a hazugságoknak ezt a tömegét és csak a múlt év-

KEMÉNY-KALLÓS

SELYEMÁRUHÁZA

Budapest, IV., Kosuth Lajos utca 22. sz.
Tel.: 122-12. (Párcentés tárlattal szembe)

Nagy választék selyemkölöncök, szőnyegek és bársonyokban

Ben jelent meg utolsó könyve, a „Jüdische Geheimgesetze“ című összefoglaló védőmunka, melyben őt fűzet, őt védelmi röpirat foglaltatik a forradalmak és forradalmak utáni antiszemitizmus ellen. Örök érvényű mondatokat találunk ebben az utolsó könyvében.

„... Ugyanazzal a szabályossággal, amellyel undok férgek fel-felbukkannak és szaporodnak, addig, amíg a legkisebb fészük is kiirtva nincs, kel fel újra a közéletben a vád a Talmud és Sulchan-Aruch ellen. Azt állítják, hogy a Talmud és a Sulchan-Aruch titkos könyvek, melyeket a zsidók féltékenyen őriznek és a keresztényeknek el sem engednek olvasni. Harminc éve küzdök ez ellen a hazugság ellen, mindig hangoztattam és hirdetem, hogy:

nincsenek titkos zsidó könyvek. Az egész zsidóságon belül nincs egyetlen könyv és nincs egyetlen szóbeli hagyomány, mely hozzáértő keresztények elől el volna zárva. A zsidók nem akarnak semmit elrejtteni a keresztények elől és nem is tudnak elrejtteni előlük semmit.

Az undor és az utálat alig enged már újabb szavakat leírnom az antiszemiták ellen. De most mégis meg fogok szólalni, hadd lássa a világ, hogy a 72 éves ember kardja ma is olyan erős, mint volt.“

„... Én már 1919 november 25-én, a németországi ifjúsági egyesületek nagygyűlésén kijelentettem, hogy nekünk, németeknek és keresztényeknek kötelességeink vannak a német zsidókkal szemben, épp úgy, ahogy nekik kötelességeik vannak velünk szemben. A német zsidókat, akik igaz németek akarnak lenni, el kell ismerni ilyeneknek; és a Dinter-féle kereszténytelen gyűlölködést hazánkra nézve ártalmasnak jelentem ki. Én tudom, hogy ez az antiszemitizmus Németország tekintélyének külföldön kimondhatatlan sokat árt. Minket azért is neveznek hunoknak és barbároknak, mert antiszemitáink vannak. És milyen hatást tehet a Dinter-féle mértéktelen, igazságtalan, aljas gyűlölet a hazafias német zsidókra, kiket „degenerált faj“-nak, „idegen faj“-nak, „veszélyes faj“-nak nevez. Én csak egyet mondhatok ez ellen a nyomorult könyv ellen: Bűn ez a művészet ellen, bűn a tudomány ellen és bűn a haza ellen...

A német olvasó részére a „Cion bölcselének jegyzőkönyve“ teljesen értéktelenek. Hogy ennek a firkálásnak (Geschreibsel) egyáltalában jelentőséget tulajdonítottak, csak az ügyes reklámnak köszönhető. A jövő az igazságé. És aki küzd, az megkoronáztatik.“

Ezek voltak a világhírű tudós utolsó szavai a mi érdekünkben. Tönkre verte utolsó művével a végső, tudományosnak látszó érveket is, melyeket az új német antiszemitizmus matadorjai ellenünk felhoztak. Strack könyveit, úgy véljük, sürgősen magyarra kellene fordítani. Mert hiszen a magyar antiszemitizmus összes adatait ugyanazokból a könyvekből veszi, melyekről Strack kimutatta, hogy közönséges hamisítások. Minden magyar zsidó számára közzé kellene tenni Strack munkáit, hogy a parlamentben, a városházán, a kaszinóban az elfogulatlan nagy keresztény tudós adataival cáfolhassuk meg a mi ellenségeinket.

— A talmudhamisító. „A talmud a zsidók erkölcstan, katekizmusa, törvénykönyve, vallásitanításuk tananyaga, gondolkodásuk tükré, szellemi irányítójuk és fegyvertáruk. A talmud a legérdekesebb olvasmány; a valódi farizzeai szellem nyilatkozik meg benne s a trágárságok és ocsmánságok nagy tárháza váltakozik a félholtra kacagtató ostobaságokkal és a nemzsidóknak való ártás körmönfont módoszataival. Nincs az a pornografikus könyv, nincs az az anekdotagyűjtemény vagy rémregény, ami a zsidók e féltve őrzött könyvével versenyezni tudna.“ Ezek a sorok Luzsénszky Alfonz előfizetési felhívásából valók, mely a Nógrádi Hírlap 1922 október 15-iki számában jelent meg. Luzsénszkynek, aki egy szót sem tud héberül, 1910-ben jelent meg a talmud hamisítása. Annak idején foglalkoztunk vele. Az ő „talmudjának“ szellemét talán legjobban ez a felhívása jellemzi: jövedelmi alapul felhasználni a vallás gyalázását, egy más felekezet szent iratának ilyen ocsmány megrágalmazásával üzletet kötni.

A zsidóságnak pusztulnia kell

A budapesti törvényszék az elmúlt héten rágalmozásért elítélte Sebestyén Károly dr.-t, mert az egyik napilapban cikket írt az Ébredő Magyarok Egyesületéről. A tárgyaláson a sértett egyesületet dr. Hegedüs György képviselte, aki válaszolt az ébredők eszményi céljait és felpanaszolta, hogy a zsidóság ezer év alatt nem tudott bajtársakká válni.

Ebből az alkalomból leközzöljük a Dunántúli Hírlap október 7-iki vezércikkének néhány mondatát, mellyel az akkor Győrött tartózkodó Héjjas Ivánt üdvözölte:

„Ők (t. i. az ébredők) ne alkudjanak, ne bujkáljanak, ne szemérmeskedjenek, ne nikodémuskodjanak és ne tekintetkedjenek. Legyenek ők a szélsőség, a rohamcsapat, a tett, az ököl... Nekünk ti kelletek és Héjjas Iván kell, akiknek céljai és eszközei nyitnak és tiszták. A titkos szervezetek ott vannak a gaz „magyarok“-nál... a nemzetközi zsidóság... hatalmasságai közt... akik kiszipolyoznak, fosztogatnak minket, akik koronánk leromlásából harácsolják vagyunkat... Ők bujkálnak, akiknek asszonyai ölelni tudják a haza ellenségeit... Ezek a bujkálók... nem Héjjas-fiúk... Remegjenek a gazok és ne nevensenek a markukba, hogy a kutyánk se sántult meg, a fejünk se fáj, hanem csak levegőverdesés volt megint...“

De Hegedüs György is ott volt Győrött és ott is válaszolt az ébredők eszményi céljait. A győri gyűlésen őszintébb és szókimondóbb volt Hegedüs György. Győrött már nem panaszkodott azon, hogy a zsidóság nem akar bajtársául szegődni. Szószertint idézzük újra a Dunántúli Hírlapot (okt. 13. szám):

„A hang éles volt, mit vasárnap hallottunk, de hát visszhang volt és nem volt élesebb, mint az a hang, mit az erdőből belekiáltottak. A zsidóság ma is külön utakon jár és állam az államban. A vádlottak padjára hurcol minket a külföld itélőszéke elé, de ő nem akar feladni cselkedeteit. Nincs egyetlen keresztény magyar megmozdulás, amellyel együttéreznek. Mindig csuf ruhába öltöztetik a Krisztust és az igazságot, mint akkor a Golgotha alatt. Ne csodálkozzanak a zsidók, ha a vasárnapi gyűlés lényegét Hegedüs György e szavai fejezik ki (pohárköszöntő): „Itt minden bajnak oka a zsidóság. Ezzel le fogunk számolni. Mi nem viccelünk. Minket nem lehet megtántorítani. Legyen, ami lesz, akárhogy, de ennek az országnak területéről a zsidóságnak pusztulnia kell. El kell jönnie a leszámolásnak. Az eladott hazáért, Szent István lemondott trónjáért, a testvéreink kiontott véreért, a magyar faj nyomorba döntéseért a számlát ki kell egyenlíteni. Legyen büszke mindenki arra, hogy ébredő magyar lehet!“

Ezt a szelid fuvolahangot igazán nem lehet izgatásnak nevezni...“

FERENCIEK-TERE 4.
Irányi-utca sarok

Belvárosi Selyemvásár
Szenzációs selyemajándékok.

FERENCIEK-TERE 4.
Irányi-utca sarok

Lederer Sándor ünneplése

Lederer Sándor dr.-t, a pesti izraelita hitközség elnök-helyettesét, abból az alkalomból, hogy október 15-én hetvenesztendő lett, példátlanul meleg, lelkes és szeretetteljes ünneplésben részesítette a főváros zsidósága. Ez az ünneplés egyrészt kifejezője volt annak a ragaszkodásnak és nagybecsülésnek, amellyel a főváros zsidósága a magyar zsidó közélet e kiváló férfira iránt viseltetik, másrészt megbecsülése annak a nagy és eredményes munkának, amelyet Lederer Sándor felekezeti érdekében kifejtett. Zsidó közéleti munkássága egy évtized előtt a Palesztina-akcióval kezdődött meg s az utolsó esztendőben egyik nagy sikert a másik után aratta. Ő hívta életre a körzeteket, amelyek nagyban hozzájárultak ahhoz, hogy a főváros zsidóságának hitélete az utóbbi esztendőben mélyebb, bensőségesebb, gazdagabb lett. Templomokat teremtett. Imagyuleteket alkotott. Társadalmi egyesületet, jótékony akciókat szervezett, megoldotta a kaszusz kérdését. Keveset reprezentált, sokat alkotott.

Ünnepeltetése szombaton este kezdődött

a páva-utcai templomban.

Itt elsőnek dr. Farkas József rabbi köszöntötte fel Lederer Sándort megleghangu szónoklattal, majd dr. Zahler Emil üdvözölte őt a IX. templomkörzet nevében.

Vasárnap délelőtt

a rombach-utcai templomban

folytatódott az ünneplés. A Szimchasz Tóra-i istentiszteletre zsufolásig megtelt a templom hajója. A hitközség előljáró-sága: Glücksthal Samu dr., Wertheimer Adolf, Ehrlich G. Gusztáv, Ledermann Mór, dr. Eulenberg Salamon, Grauer Vilmos teljes számban jelentek meg dr. Feleki Béla elnök-helyettes vezetésével. Ott voltak a választmány s a képviselőtestület összes tagjai is.

Lederer Sándor felvirágozott karosszékekben foglalt helyet. Először a Chászán Berésisz tisztséggel tüntették ki. Amikor a Tóra elé járult, gyönyörű beszéddel

Adler Illés főrabbi

fogadta, aki átnyújtotta neki a pesti izraelita hitközség fő-rabbinátusának diszoklevelét, a

Morénu-t,

amellyel a főrabbinátus Lederer Sándornak azt a címet adományozza, amely őt méltán megilleti:

a Mester címét.

A diszoklevelét héber szövegét Feldmann Mózes rabbi fogalmazta és Abrahamsohn főkántor gyönyörűen olvasta fel:

— Amód! Kelj fel és vezess bennünket! — kezdte Adler beszédét.

Majd rámutatott a Tórára, amelynek elveit, szellemét Lederer Sándor életével, cselekedeteivel élő valósággá változtatta.

A nagyhatású beszéd után Lederer Sándor 70.000 koronát ajánlott fel jótékony célra és Lederer Mór, Schlanger Mór, valamint Hornig Károly

egynevedmilió koronás adománnyal meg-alapították a Lederer Sándor-díjalapot,

amely zsidó diákok felsegélyezésére szolgál.

Ezután különféle küldöttségek járultak az ünnepelt elé.

Megjelent hét fehérruhás, szép fiatal leány, a zsidó leánygimnázium hét osztálya nevében és hét virágcsokrot adott át Lederer Sándornak.

A Vakok Intézete nevében Leszlauer Gyula üdvözölte az elnökhelyettest.

Még számos üdvözlőbeszéd hangzott el.

Délután: a nagyfavaros-utcai templomban,

a VIII. templomkörzet templomában, amelynek létrejöttét Lederer Sándor legszemélyesebb érdeme, folytatódott az ünneplés.

A templom előcsarnokában mintegy 200 főnyi közönség gyűlt össze.

Itt művészi albumot nyújtottak át Lederer Sándornak,

akit Rosenberg Armin rabbi héberül, Scheiber Lajos dr. rabbi magyar nyelven üdvözölt ékes szavakkal.

Lederer Sándor emelkedett beszédében köszönte meg az ünneplést s hangsúlyozta szállóigévé lett jelmondatát:

Zsidók vagyunk s azok maradunk!

Nagyhatású beszédet mondott dr. Hajdu Marcell elnök és a körzet alelnöke, Weiss Márk is.

Este: 500 terítékes lársasvacsora volt

a pesti izraelita hitközség székházának dísztermében. A lakomát a VIII. és IX. templomkörzet tagjai rendezték.

A hitközség díszterme zsufolásig megtelt előkelő közönséggel.

A körzetek megbízásából Zahler Emil dr. mondotta az első felköszöntőt az ünnepeltre, hangoztatva, hogy

a zsidó hitélet fejlesztésének megbecsülhetetlen szolgálatot tett az ünnepelt a körzetek felállítással.

Ezután átnyújtotta a körzetek ajándékát:

egy művészi ezüst serleget,

amely arra lesz hivatva, hogy a zsidóság minden nagyobb ünnepélyén asszal a pohárral mondjanak felköszöntőt.

Lazarus főkántor héber nyelven felköszöntőt mondott, amit Fischer Gyula dr. rabbi tolmácsolat magyar nyelven.

Ezután

Vázyonyi Vilmos dr.

emelkedett szólásra és mondotta az alábbi emelkedett szellemű, nagy tetszéssel fogadott felköszöntőt.

Tisztelt Hölgyeim és Uraim!

Amikor nemrégiben az én igen kedves barátommal: Szabolcsi Lajossal beszélgettem és ő azt mondotta nekem, hogy Lederer Sándor hetven esztendő lesz, ez a leleplezés erejével hatott reám. Azt hittem, hogy az Egyenlőség is beállott a leleplező lapok közé. Én, aki láttam Lederer Sándor munkásságát, arcának mosolygását, csendalkozva hallottam, hogy ez a férfi már 70 éves. Valóban Istennek nagy áldása, hogy valaki 70 esztendő korában életerejének, munkakedvének és szellemi frissességének ilyen birtokában legyen, mint az én kedves, szeretett barátom, Lederer Sándor.

Nemcsak a szép asszonyok azok, akik nem szeretnek megöregedni, nemcsak nekik van küzdelmük a korral, hanem, ha már benne vagyunk a leleplezésben, hát leleplezem, titokban a férfiak között is kevés van, aki szeret megöregedni. Bár az élet legjobb sánsza, ha az ember megöregszik, mégis kevés embernek adatott meg

a megöregedés filozófiája

és megértése annak, hogy az öregségnek éppen úgy vannak örömei, mint a gyermekkornak, az ifjúkorok, az ifjú férfikorok. Minden kornak megvan a maga gyönyörűsége. Lederer Sándor ama kevesek közé tartozik, akiben benne él a kedves öregségnek filozófiája, aki tudja azt, hogy van az életnek egy nagy öröme, ehhez hozzá kell szoknia minden öregedő embernek és pedig az, hogy úgy meg tud tisztulni, fel tud emelkedni, hogy örülni tud a mások örömeinek, a mások boldogságának. Ez a mélyeséges filozófiája a készülő öregségnek van meg az én kedves barátomban, Lederer Sándorban. Az ő lelki harmóniája kívül az arcára. Amikor mi rátekintünk és látjuk arcán az ifjuság rózsapírját, szemében a fiatalság tűzét, akkor ez leleplezi előttünk, hogy lelkében is megvan az a harmónia, ami síma arcvonásában viszatükröződik.

Mindent annak köszönheti, amit sokan meg nem értenek, hogy

az életnek egyetlen igaz gyönyörűsége van, a munka és a kötelesség.

Ez a munka akkor kezdődik, amikor hatusztendőskorunkban először megyünk az iskolába és amely munkától, amely kötelességteljesítéstől lelkiismeretes ember soha többé megszabadulni nem tud. Ez az a láthatatlan varázserő, ami benne van a lélekben és ami azután kívül az arcra is. Akiben megvan ez az isteni erő, a munkakedv és kötelesség-érzet, az az élet legnagyobb gyönyörűségét élvezzi.

A mi igen tisztelt barátunk egy új típust képvisel, tisztelt Hölgyeim és Uraim!

Ő nem reprezentáló ember.

A hitközségek élére rendszeresen reprezentáló embereket szoktak állítani. Reprezentáló ember: ez azt jelenti, hogy olyan ember, aki, miután a saját hatáskörében sokat dolgozott, azután nevének díszét adja oda, olyan ember, aki hosszú munkájával felhalmozott magának egy erkölcsi tőkét és azután mint az igazi tőkés él tőkéjének kamataiból.

Lederer Sándor nem reprezentáló ember. Ő egy új típust képvisel: a dolgozó embert.

A hitközség élén állani, a hitközség körében dolgozni, egy autonóm testület körében dolgozni, nemcsak annyit jelent, mint elfogadni a díszet. Itt dolgozni kell. Ő dolgozott és átnyújtotta a maga munkakörébe. A hitéletet fejlesztette, új területeket nyit meg a hitközség számára és dolgozott naponként úgy, mintha élén állana. Mintha magának dolgozott volna, úgy dolgozott a hitközségért. Ő a munka típusát képviseli, egy irányzatot, ami hitközségünkben egyre jobban terjed, azt nevezetesen, hogy

a hitközség nem a kevesekre van felépítve, hanem a hitelek sokaságára.

Ez a hitközség a zsidó középosztályra, a zsidó kispolgárra van felépítve. Ő képviseli azt az irányzatot, amely a zsidó kispolgárokat viszi bele az autonóm működésbe és szorosan kapcsolja bele a hitközségbe. És tényleg, a zsidó vallás a kicsinyekben él. A nagyok, az

Velour-szővetek és bélés-selymek
nagy olaszfiókban.

Feltűnő olcsó árak.

Szöllösi és Kálmán
selyem- és szövetáruhása

Budapest, IV., Nagybánya 16. (Központi-szűz)

előkelők a második generációban már elhagyják. Erre a kispolgári kömege építette fel Lederer Sándor a maga szervezetét, erre építette fel a körzeteket, így fejlesztette a hitközségi életet és növelte a hitközség értelmét.

A hosszantartó lelkes élenzéssel és tapssal fogadott beszéd után: *Uvevest Simon Ibrábi* mondott nagy tetszéssel fogadott felköszöntőt, melyben Lederert, mint munkatársát üdvözölte, aki nagy segítségére volt a zsidó hitélet fejlesztésében.

Lederer Sándor dr. meghatott hangon mondott köszönetet elsősorban a rabbiságnak, amely az ő munkájában mindig segítségére volt, azután a körzeteknek, végül Vázsonyi Vilmosnak, akinek a munkássága biztosítja a sikert.

Elmés toasztot tartott dr. Adler Illés és felköszöntőket mondtak még: dr. Blum Udón, miniszteri tanácsos, az V. templomkörzet elnöke, *Sollész József* gyárigazgató, a VII. templomkörzet elnöke, *Stern Sándor*, az V. templomkörzet alelnöke, *Gdszdr Fülöp*, *Leszlauer Gyula* dr. *Gábor Gyula* hitközségi főtitkár, aki felolvasta

Székely Ferenc udvari tanácsos levelét

az ünnepeléhez.

A levél szövege a következő:

Mélyen tisztelt Barátom!

Abból az alkalmából, hogy az Isteni gondviselés erőben, egészségben megérni engedte a bibliai kort, a 70-ik születésnapot, fogadja szívvel fakadó őszinte szerencsekívánataimat, azzal, hogy az Ur kegyelme még számos éven át tartsa meg bámulatos munkakedvét és felkészülését iránti nemes lelkesedését mindnyájunk igaz öröme.

Mindeneket jobb szerettem volna élőszóval elmondani azon a vacsorán, melyet a hitközségi körzetek az Ön tiszteletére rendeznek. Nagy fájdalomra azonban egy erős meghűlés lehetetlenné teszi, hogy az estét házon kívül töltsöm. Ezúton fejezem ki tehát meleg és őszinte jó kívánságaimat azzal, hogy ezt szilárd meggyőződésem szerint rövid idő múlva követni fogja egy újabb gratuláció abból az alkalmából, amikor egy szívvel-lélekkel a Hitközség díszes elnöki székébe fogjuk emelni, mint amely kitértetésre évek során kifejtett gyönyörű és eredményes munkája mindenképp érdemessé teszi.

Fogadja üdvözlétemet és baráti kézszorításomat.

Igaz híve
Székely Ferenc.

A lelkes hangulatu ünnepelés az éjszakai órákig tartott,

Istentisztelet a föld alatt

(Regényes elbeszélés a spanyol zsidóüldözés korából.)

Irta: Szabolcsi Miksa.

(A mester hátrahagyott írásaiból.)

Az inkvizíció városában.

— Csalódnám emlékezőtehetségemben? — szólt félig bosszankodva, félig restelkedve a szevillai kertekben sétáló nápolyi követ. — De nini, itt jó a mi házigazdánk, majd megmondja, mi történt itt.

És az idegen, ki ezeket a szavakat szolgáljához intézte, a közeledő Don Lopez di Navara, Szevilla város főbírája felé sietett.

— Mondd, kedves Don, — szólt — ezen a helyen itt, ahol most alig lehet járni a bogáncstól, nem állott-e valaha szép szökőkút felséges virágágyak közepette? Igaz, — folytatá élénkebben beszédét — hogy negyven esztendeje, holnap lesz negyven esztendeje, hogy innen elszakadtam, de emlékszem szülővárosom minden házára, hát még a híres Giátot — mert akkor így hívták a roppant kertet, mely a várost övként fogja körül és mely az áldott emlékü Sámuel Ibn Giátnak a műve, ki az az esztendő előtt igazgatta Szevillát, — hogyne ismerném? Az én memóriám szerint itt, mint már mondtam, nagy szökőkút állott, övezve virágágyaktól. Alig kétszáz lépésnyire tőle száz oszloptól hordott, földött sétatér volt, ahol a közönség esős időben huzódott meg és ahol több, mint kétezer ember fért el. Hová lett mindez, háová lett maga a gyönyörű kert, mert ez az elhanyagolt boxótos rengeteg csak nem mondható annak?

— Szívesen adok fölvilágosítást, — felelt a város feje, de olyan hangon, mely meghazudtolta azt, amit mondott, t. i., hogy szívesen ad fölvilágosítást — előbb azonban engedj meg, Nápoly tiszteletreméltó követe,

hogy szolgálj a Kert kapujához küldjé, megnézendő, jól tettem-e be magam után az ajtót, mert különben betódul a nép, melyet pedig a főinkvizitor ur őszentsége innen egyszer s mindenkorra kitiltott.

Világos volt, hogy el akarja távolítani a szolgálj, aki megértve az intést, azontul csak ötven lépésnyi távolságról követte az urát.

— Ah! ah! a főinkvizitor ur ő szentsége! — ismétlé keserűen a követ. — Tehát ő szentsége parancsot most Szevillában? S mi vagy akkor te, kedves Don?

— Ő szentsége akaratának a végrehajtója, — felelt kedvetlenül Andaluzia székvárosának a feje.

A két férfi erre hallgatva ballagott egymás mellett. Pár perc múlva folytatá a kérdezősködést a követ:

— És miért rekesztette ki a népet a kertből ő szentsége és miért hanyagoltatja el annyira ezt a felséges helyet ő szentsége?

— Sok évvel ezelőtt, — felelt szomoruan a bíró — itt tartotta tiltakozó gyűlését a nép. Innen vonultak a kolostor elé, melyet felgyújtottak. Itt verték szét az első auto da fé-t, melyet az első nagyinkvizitor, Torquemada Tamás ő szentsége — nyugodjék békében! — az egyház dicsőségére, az Ur tiszteletére rendezett. A fékevesztett, felizgatott nép az áldozatokat kiszabadította és néhány papot, köztük a familiárok (afféle papi zsandárok) fejét, agyon is vert. Ez az utóbbi Péter Madura volt, akit azért említék külön, mert csak a napokban ünnepelték a boldogok sorába való fölvetelét. Nagy és szent férfi volt. Egymaga több, mint nyolcszáz tévelygőt állított az inkvizíciónak szentlélek-sugalmazta széke elé. A gonoszok mindannyian megtisztultak a büntől, miután a testüket részben meggyötörték, részben elevenen megégették.

— Most már mindent értek, — jegyzé meg lemondóan a követ. — A város a papok kezében van. Innen a nagy nyomottság mindenütt; innen az elhanyagolt városi kert, innen az üres házak, a környéken a parlagon heverő földek; innen az, hogy olyan kevés a városban a mesterember és innen különösen a koldusok ijesztő elszaporodása.

— Ő felsége a nápolyi király képviselője vagy, — szólt erre tiltakozóan a bíró — van jogod úgy beszélni, ahogy neked tetszik és ahogy szived érzi; nekem azonban nem szabad ilyen beszédet végighallgatnom, ha csak följelenteni nem akarlak, már pedig nem akarlak. Először mert házamban lakol, másodsor, mert a feljelentő elvetemedett ember, akármennyire jutalmazza is, akármennyire tünteti is ki a szent inkvizíció — és a bíró ezzel távozni akart.

— Állj meg, Don! — szólt izgatottan a követ, mi alatt a vállára tette a kezét. — Hiába rejtegeted előttem a lelkedet, én tudom, mi történik benne. — És bensőséges hangon folytatá: — Ugy-e, Don, apád is bíró volt Szevillában; nagyapád is az volt? Azt még ismerem. Izsáknak hívták, Don Izsák di Navarának; kincstárosa volt a királynak és községének, a iudaeosok (zsidók) községének maior domusa (előljárója).

— Miért emlited ezt? — szólt meghökkenve a bíró. — Honnan tudod ezt és ki vagy te, hogy ilyen hurokú pengetsz?

— Nagyapád mesterének: Don Ábrahám di Maiorkának az unokája vagyok. Negyven évvel ezelőtt, tizen-négy éves fiú voltam akkor, szülőimmal és községünk nagy részével együtt hagytam el Szevillát. Azóta nem láttam, mignem egy hét előtt, mint királyom követe,

— Nagyapád mesterének: Don Ábrahám di Maiorkának az unokája vagyok. Negyven évvel ezelőtt, tizen-négy éves fiú voltam akkor, szülőimmal és községünk nagy részével együtt hagytam el Szevillát. Azóta nem láttam, mignem egy hét előtt, mint királyom követe,

Fehérnemű-kelengye, vászon, asztalnemű
izléses kivitelben
FENDRICH IMRE és TÁRSA cégnél Budapest, IV., Deák-tér 3.

Nem vonultam be a városba, a hajdan oly vig városba, mely ma olyan szomorú, olyan nagyon szomorú! Sirni tudnék, hogy az elhagyatott utcákat, az üres udvarokat és házakat látom. Mivé változtatták az átkozottak a virágzó, nevető, boldog Szevillát! Őseim és őseid városát! A Maiorkák és a Navarák városrészeket emeltek, a szegények százait foglalkoztatták, jólétet és tudást terjesztettek, mikor azt sem tudták még, mit is jelent az a szó, hogy inkvizíció. Nyolcszáz esztendőre vezette vissza családfáját nagyapám. Itt élt, itt virágzott a boldog Andaluziában, mióta a Hadrian császártól ide-telepített zsidó kolonisták megalapították. És szüleimnek mégis ki kellett vándorolniuk, mert ur lett az inkvizíció, mely nem engedte, hogy Spanyolországban Izrael Istenéhez imádkozzon a zsidó. Izrael Istenéhez, kihez pedig Jézus is imádkozott. Kivándoroltak, pedig ha tudták volna, mi vár rájuk!

Most a bíró is megszólalt. Hangja megsuklott, mintha könyvek fojtogatnák.

— Szüleim itt maradtak, — szólt és ismételve a követ szavait, hozzátette ő is: — pedig ha tudták volna, mi vár rájuk!

— Hát ti is! Hát benneteket is kineznek, kik az új vallásra tértetek?

A bíró, mintha megijedt volna a saját szavaitól, magyarázni kezdte beszédét, hogy nem úgy értette, hisz nekik semmi bajuk, nagyon boldog katolikusok, csak a szüleinek okozott fájdalmat a sok kém, kik arra vigyáztak, megszentelik-e az új keresztények a vasárnapot, eljárnak-e naponként háromszor templomba, nem tartanak-e be zsidó szokásokat és nem átkozzák-e titokban erőszakos megkeresztelőiket?

— Mert erőszakos megkeresztelés volt, — így folytatta beszédét. — Igaz, szüleim kivándorolhattak volna, mint kivándoroltak a tied, de nem volt bennük annyi lelki erő, hogy itthagyják mindenüket és bizonytalan sorsnak menjenek elébe. Elődeim századokon át a város fölvirágoztatói, vezetői, bírái voltak. Vagyonuk nem aranyban és áruban, hanem földekben, házakban hevert, miket egyáltalán nem tudtak eladni. Hát mit kezdtek volna? De szerették is nagyon ezt a várost, ki-mondhatatlanul szerették — és a bíró megint megfedekezve magáról, hozzátette — pedig ha tudták volna, mi következik! — Itt újból a követre terelte a beszédet, kérdezvén: — De mi lett a ti sorsotok?

(Folytatjuk.)

Gyermekek zászlóval

Vasárnap délelőtt a hitközség Sip-utcai leányiskolájának imatermében tartották meg a zsidó gimnázium ünnepi istentiszteletét. Már tíz óra körül gyülekezett a templom hajójában a legáhitatosabb gyülekezet: csupa ifju ember, az élet küszöbén álló gyermekek, akik eljöttek ide imádkozni a Tóra ünnepén.

Csodálatos látvány: köröskörül csupa csillogó gyermekszem. S felhangzik az ima szava: s száz gyermek folyékonyan, úgy mintha valami jámbor vidéki jesivában tanultak volna a héber betűt, imádkozik. Felhivnak egyet közülük a Tórához. Tiszta csengésű hangján, az eredeti dallamban éneklő a vallásos szöveget. Ezalatt pedig a többi a padsorokban kíséri figyelemmel a szöveget.

Boldogság nézni a tíz-tizennégyévesekből álló gyermekszereget, amint áhitatba merülten imádják az eget urát. Előlk a szülőknek fentartott helyen mondja egy előkelő ur:

— Felvidul a lelke, ha ezeket a flukat látom. Azért is, ahányszor ilyen ifjusági istentisztelet van, mindig eljövök ide. A mai generáció vallásos szelleme csenevész, az ujjamon megtudnám számolni azokat az ismerőseimet, akikben még él a hit magasztos ereje. Az *ujak*, hála Istennek, *ugylátszik más fajta emberek lesznek*. Ezek ápolóivá válnak a zsidó tradícióknak, ezek, uram, ha az élet küzdelmeiben baj éri őket, nem vesztik majd el a fejüket, hanem a zsidósághoz

menekülnek, mert ezek, s ez fontos! — *tudnak imádkozni héberül*...

A beszélő szavait megakasztja a gyerekek felharsanó imája. Majd megalakul a sor, s kezdetét veszi az örömteli felvonulás. Sok-sok zászló leng a levegőben, minden gyerek tart a kezében egyet. A gyerekek maguk tervezték és rajzolták zászlóik díszét, amelyek ilyformán, valamennyien különbözők és érdekes mintájuk.

S így folyik az Istentisztelet. Valóban igaza volt a lelkes szónak:

— Felvidul az ember lelke...

A Tóra örömnepét ülte az elmúlt szombat délutánján a Munkácsy-utcai zsidó leánygimnázium tanuló ifjusága s tanári kara. Ezuttal ujra alkalmunk volt meggyőződni arról a komoly és nemes munkáról, amelyet pedagógiai programján belül a zsidó hitélet felkeltése, mélyítése, meggyökereztetése körül végez hitközségünknek ez a fiatal intézménye. Csak egy rövid óra idejére gyűltek össze, de ez az óra mintha sok mértőföldnyi távolságra vitte volna a mindennapi élet lármájától s gondjaitól a leányseréget, amely utolsó zugáig megtöltötte az iskola imatermét, s a szülőket, akiket a gyermekek közvetítette szeretet és ragaszkodás hozott ide s akik ott szorongtak a folyosón meg a szomszédos teremben. Erről a szeretetről és ragaszkodásról beszélt minden leány arca és szeme. Amit nap nap mellett az ismeretközlés és ismeretfeldolgozás munkája közben tapasztalhattak, azt most az ünnepi áhitat legmagasabb és legtisztább fokán látták, hogy t. i. tanáraik teljesen egyek velük zsidó érzésben és áhitatban, a zsidóság legnagyobb értékének ünneplésében. Meglátszott valamennyin, mennyire tudatában vannak ennek az érzésáhitat közösségnek, különösen amikor tanáraik, majd pedig szüleik ott vonultak el közöttük sorra, karjukon a tórával, a zászlót lengető elsőosztályosok élén. S ennek az együttérzésnek a hangja csendült ki azokból az áhitattal örvendező énekekből is, amelyek a Tóra körülhordozása alatt énekeltek. Hogy az ünnep méltó volt jelentőségéhez s értelméhez, abban része volt az intézet minden növendékének, tanárának, főként azonban kitűnő igazgatójának, Wirth Kálmánnak, mellette az iskola fáradhatatlan, nagyvezű hittanárának, dr. Kandel Sámuelnek.

Akit üldöz a Sátán

(Magyar zsidó történet.)

Irta: Szabolcsi Lajos.

I.

Sziget uszik a Tiszán.

... A kállói pap házában már jom-kippurkor tudták, hogy valami baj készül.

A jom-kippuri muszaf-imát a rebe szokta imádkozni évtizedek óta. De ezen a jom-kippuron a rebe ott ült a helyén mozdulatlanul, feje bágyadtan csüggött alá, kezeivel a térdét verdeste, néha-néha fel akart emelkedni, de mindig visszahanyatlott. Ősz fürtjei csapzottan csüngtek le homlokáról; nagy-nagy könnyek gördültek alá az arcán és a vonásait valami szörnyű fájdalom torzította el. Ezt suttogta folytonosan:

— Aj, me hojo lonü, aj, me hojo lonü... Ó jaj, mi lett belőlünk, ó jaj, mi lesz velünk.

A kállói templom közönsége elfojtott lélegzettel nézte papját. Ilyesmire még nem volt példa. Mikor aztán az emberek kissé összeszedték magukat, odaállott a frigszekerény elé reb Dovid Ettinger, a rebe egyik bizalmasa, hogy majd ő imádkozza el a muszafot és az istentisztelet így abba ne maradjon. És ime, csodák csodája, a rebe nem engedte szóhoz jutni jóbarátját. Belekiabált imájába, lehordta borzasztó módon, bántotta, sértelte, úgy, hogy az egész ima zavaros kiáltásba fullt. A padokon és a székeken lármáztak, sóhajtoztak az izgatott emberek és a tiszta jom-kippuri áhitat helyett félclem és kétség töltötte be a kis istenházát. Este meggyötörtén és reszkelve mentek haza a hívők és az égboltozaton a biztató zsidócsillag kedves fénye helyett fenyegető, sötét felhők gomolyogtak.

Mi lesz velünk, nagy Isten?

Az estebédnél a rebe maga köré gyűjtötte néhány hívét. Ott volt köztük a halálra rémült Reb Dovid is, kit annyira lehordott az egész világ előtt. De most átölelte Reb Dovidot és elérzékenyülten, szomoruan mondotta:

— Rebojszem, ne értsétek félre mindazt, amit ma cselekedtem. Én nem akartam, hogy ti imádkozzatok.

Minden szem rámeredt a szentre. Az halkán folytatta?

— Nem akartam, mert tudtam, hogy hiába imádkoznánk. Éjszakai látomásban az Egekben jártam, mint minden jom-kippur előtt. Ilyenkor énnékem Odafönt meg szokták mutatni a folyosót, azt a titkos folyosót, mely amaregd és rubin kövekből épült és melyen át az égbe szállanak mind az imák

a földi templomokból. Megmutatják a folyosót és ha annak nyitva állanak az ezüst kapui, melyek egyenesen az Ur székes trónjára nyílnak, akkor boldogan imádkozhatunk, mert az imáink, mint a gyors vándorok haladnak át a mennyi folyosón és borulnak oda az Isten zsámolyára. De most, mikor megmutatták nekem a folyosót, ó, jaj, mit kellett látnom!

Elfojtott csend volt a rebe asztalánál, az emberek megilletődve nézték a szentet, kinek megint könnyek gördültek ki a szeméből.

— Ó jaj, — folytatta a rebe — a folyosó kapui zárva voltak. És a folyosón ott állott minden csapataival a Jécercsere¹⁾, és a sátánok kacagtak, mikor aggódva körülnéztem. Hasztalan imádkoztok, ti zsidók, kiáltottak felém. Az imáitok nem hatolnak át a folyosón, hanem egyenesen a mi kezünkbe kerülnek, az imáitokat mi fogadjuk és darabokra törjük őket, mint az üvegcserepet. Egyetlen sóhaj, egy jajkiáltás sem ér ma az Isten trónusához. Amit imádkoztok, az mind hozzánk kerül.

A rebe mélyen sóhajtott.

— És én ezért, mert láttam, hogy milyen sors vár a mi imáinkra ezen a jom-kippuron, nem akartam, hogy a község imádkozzon. Mert minden szó, ami kiröppen a szánkon, a sátánhoz került és az gunyolódva dobálta volna a sárba a mi sóhajainkat. Én inkább azt akartam, hogy szitok és káromlás legyen az, ami templomunkban ma elhangzik, hiszen amugy is a sátánhoz kerül és nem a mi kegyelmes nagy Istennünk elé, ki elfordította tőlünk szeretetét...

— De miért, rebe? Mi történt? Mit vétettünk? — hangzott fel egyszerre tiz ajkon is a rémült kérdés.

— Nem tudom, de hiszen a mi bűneink sokasága mindig oly végtelen, hogy megérdemeljük a büntetést. Rebojszem, megtudtam, hogy maguk az angyalok zárták be a folyosó kapuit. Az Ur angyalai. És a trón előtt nagy katrug folyt ellenünk, szörnyű vádemelés, Izrael ellenségei összefogtak és bevádoltak bennünket. És hogy a mi imáink ne juthassanak az Ur elé, mindjárt lezárták a folyosó kapuit. És ó, jaj nekünk, elhatározták odafönn, hogy nagy, nagy megpróbáltatást mérnek Izraelre. Valami szörnyű veszély készül...

A kállói pap ezen az estén nem beszélt többet. De már mindenki tudta, miről van szó. Reb Dovid is megértette, miért nem engedte őt a szent ma imádkozni. Az emberek egy nagy-nagy sötét veszedelemről kezdtek félni, ami ott sűrűsödött a zsidóság felett.

... Ez után az emlékezetes jom-kippur után a rebe ágyának dőlt. Sátoros-ünnepén fel sem kelt; sátor nem is épített magának. Mint akit elszakítanak régi barátjától, úgy élt, elzárva az Istentől, megfosztva a mennyi látomásoktól, elhagyatva, egyedül, mély szomorúságban.

Chanuka felé mégis felkelt ágyából. Kiszlev hó fagya rakódott a havas országútra; melankólikusan nézte ablakából a diszes táblabírói fogatokat, melyek a gyűlésekre, itélkezésekre igyekeztek a megyeházára. És szemében néha-néha tévetező fény villant fel, mikor vizsgálódva nézett ki a fehér téli vidékre.

— A rebe vár valamit — suttogták az emberek.

A kállói pap, rebe reb Eizikl Taub valóban várt valamit. De ki tudta volna megmondani, hogy mit? Menekülést a nagy veszélytől, a láthatatlan rémtől, mely egyre sűrűbben torlódtott a zsidóság fölött? Üzenetet? De honnan?

Egy napon, már február vége felé járt az idő, megyei huszár levelet hozott a papnak. A rebe álmodozva ült karosszékeében (ujabban egész napokat töltött így merengő, önkívületi állapotban) és csak akkor riadt fel, mikor már harmadszor mondták neki, hogy levelet hoztak a számára.

— Levelet? — kérdezte halkán a rebe, mintha önmagához szólna. — Levelet? A Bál-Sémtől?

Az emberek összenéztek. Hát a Bál-Sémtől vár levelet a szent? Hiszen az már harminc esztendeje halott. Az már nem írhat senkinek, még az ő kedves tanítványával, a kállói pappal sem levelezhetik, mert a Bál-Sém már nem használ földi

postát. Ő már ott fönnyül az Égben a jámborok és nagyok sorában és Izrael elsejei között arany karosszékeében. Mire gondol a rebe, hogy a Bál-Sémtől vár levelet?

A rebe álmos szemekkel bontotta fel a levelet. A főispán, Sztáray Mihály gróf írta. Azt üzentte benne, hogy az a különködő új uralkodó, Josephus császár, e néven a második, Bécsben elrendelte a megyei lakosság összeírását. A megye már egyszer megtagadta az értelmetlen rendelet végrehajtását, de hát a császár nem tágit. Összeírták hát a lakosságot vallás szerint is, találatot pedig Szabolcsmegyében ezidő szerint 1389 zsidó lélek. Minthogy Josephus császár ujoncozni is kíván, felhívja a gróf a kállói rabbit, mint a megyei zsidóság vezetőjét, hogy az 1389 zsidó lélek után járó 10 ujoncot mielőbb szolgáltatassák be.

A kállói pap arca földerült.

— Irjátok meg a főispánnak a nevemben — mondotta harsányan, — hogy adunk mi nem tizet, hanem kerekszámban tizenkettőt. Az a tucat zsidó majd megmutatja, hogy mint tudnak ők verekedni magyar módra a hazáért. Adunk mi a legjavából szívesen. Küldjetez tüstént lovaslegényt Téglásra, Oroszlán Mózsához, a korcsmároshoz, az maga kiállit a családjából vagy hatot.

Az emberek arca már a név említésére fölragyogott. Oroszlán Mózsi, a téglási zsidó korcsmáros, rettegett hírű verekedő volt minden atyafiságával együtt a vármegyében. A Degenfeld-birtokon gazdálkodott Tégláson apjával, az öreg Oroszlán Salamon zsidóval együtt és az ő ivadékaik elől minden épkézláb ember megfutott a vásárokon.

A megyei huszár megírta a választ Sztáray grófnak, azután a rebe megint elmerült az ő aggasztó álmodozásába.

Az a veszély bántotta, az a láthatlan nagy veszély, mely Izrael fölött felhő gyanánt gyülemlik!

Megjött ezenközben a tavasz is. A Tiszán elolvadt a jég. Harangodon a nagy mezőn apró ibolyák ütötték fel a fejüket. Kállón a nagy megyei farsang éppen hogy lezajlott; a grófok meg damáik hazakészülöttek a tavaszi munkákhoz. Tavaszi szellő fujdogált különben az egész országon át; hallatszott, hogy a császár elveszti a háborút a törökkel, tán jó lecke lesz ez számára és visszaadja jogait a szegény magyar nemzetnek.

A kállói pap várt, egyre várt.

Ha a tornácon lépés rezzen, kitékintett az ablakon. Figyelte a jövő-menőket. Elejtett szavaiból érezni lehetett, hogy döntő perceket él. Jönnie kell valakinek vagy valaminek, valahova, valami üzenettel.

HIREK

— Hős templomszolga. Semini aeresz ünnepén a dohány-utcai templomban éppen akkor, amikor dr. Fischer Gyula főrabbi a -Mázkir végén kaddist akart mondani, hangos sikoly rázta meg a templomban összegyülekezett, közel tízezer főnyi közönséget. Az első emeleti baloldali női karzaton rövidzárlat következtében tűz támadt és lángnyelvek nyultak le az első emeleti karzat padmályáról. A sikoltozásra és lángnyelvek láttára óriási pánik támadt s a nagy rémület csak az csillapította, hogy Lazarus főkantor hámulatos lélekjelenléttel a nagy fejvesztettség közben tovább is énekelt. A tűz kitörése pillanatában a veszélyeztetett első emeleti karzaton Lampel Jakab templomszolga teljesített szolgálatot, aki el nem veszve nyugalmát, megragadta a minimax-készüléket és azzal pillanatok alatt eloltotta a tüzet. Az utóbbi hetekben ez volt a harmadik tüzeset a dohány-utcai templomban. Mindhárom alkalommal rövidzárlat okozta a tüzel és a pánikban tolvajlások történtek. A három hasonló lefolyású tüzeset gyanút kellett és dr. Glas Izor, a templomelőjárók seniora eljárást kíván indíttatni a hitközséggel a tüzesetek okai kiderítésére. Nagyon kézenfekvő ugyanis, hogy akaratlanul idéz elő valamilyen szervezett társaság nagy tömegek jelenléte alkalmával a dohány-utcai templomban tüzet és a kitörő rémületet tolvajlásra használja fel.

¹⁾ A Jécercsere, a gonosz szellem, Izrael ősi ellensége, a zsidó néphit szerint a sátán megszemélyesítője.

Divatkülönlegességek Áruháza

IV., Városház-utca 14. sz. (Pillax sarok)

* * *

Eredeti francia velourkelmék
és valódi angol gyapjuszövetek

nagy választékban, bámulatos olcsó árban.

Szőrmekabátok

legjutányosabban beszerezhető
STERNLICHT A.
Belváros, Régi posta-utca 1.
Telefon: 142-19.

Belvárosi tanintézet

Budapest, IV. kerület,
Veres Pálné-u. 42. II. 10.
Előkészít polgári iskolai magán- és összevont vizsgákra.

Dr. Rajnik Pál

Időbetegségeket gyógyító intézete

Budapest, VII., Városligeti fasor (Vilma királynő-ut) 11-13.

Rendelés délután 3-tól

Röntgen. — Quarz-kezelés. — Olajsós
kezelés. — Mesterséges légmell.

Öt millió koronát

nyerhet szerencsés esetben a

magyar kir. osztálysorsjátékon.

Első osztály húzása november 15. és 17-én.

Rendeljen sorsjegyet **Weisz Béla bankházában** Budapest,
VII., Dob-u. 9.

Sorsjegyek árai: egész 160 K, fél 80 K, negyed 40 K.
Szombaton és zsidó ünnepeken zárva.

Elite-márka

Fiume Cognac Medicinal

„Fiume” szójegyre különösen ügyelni!

Adriatika R.-T.

Iroda: Budapest, I., Horthy Miklós-ut 2.

Telefon: József 88-09.

Zsuffa István és Társai

angol gyapjuszövetek kereskedése, Budapest, IV., Váci-utca 25.

Telefon 14-73.

— Az Egyenlőség elbeszéléssel. Mai számunkban két zsidótárgy elbeszélést kezdünk meg, melyek az őszi és téli hónapokon át, hísszük, kedves olvasmányai lesznek lapunk közönségének. Az egyik Szabolcsi Miksának hátrahagyott írásai közül való, a spanyol zsidóüldözések korában lejátszódó regényes történet, melynek „Istentisztelet a föld alatt” a címe és amely megdöbbentően aktuális a magyar zsidók mai szorongatott helyzetében. A másik Szabolcsi Lajosnak magyar zsidó elbeszélése: „Akit üldöz a sátán”, mely a tiszamenti magyar zsidóság levegőjében játszódik le. Ugyanitt jelentjük, hogy a „Hazátlanok” című regény közlésétől, melyet a mostani hetekre jelentettünk a közönségnek, jelenleg el kell állanunk. Ezt a politikai regényt jobb időkben fogjuk nyilvánosságra hozni.

— A pokolgép-merénylet. A zsidó közéletben még mindig kísért az Erzsébetvárosi-Körben történt pokolgép-merénylet sok rémes következménye. Szombaton a dohányutcai templomban két botra támaszkodva megjelent Bleyer Mór, aki ágyban fekvő beteg volt mindmostanáig. A robbanásor megmenekült férfit dr. Hevesi Simon a frigszekrény előtt megáldotta. Róth Mór kereskedő ugyancsak jelen volt a pokolgép-merényletnél és megmenekülése alkalmából most két Tóra-függőnyt ajánlott fel az Aggokházában berendezett templom részére.

— Családi istentisztelet. Az idei főünnepeken Brust Béla lakásán egybegyült családtagok méltó és áhítatos ünnepi istentiszteletet tartottak, mely alkalommal a Tóra elé hívtak 40.000 korona adományt ajánlottak fel és szolgáltattak be a hitközség intézményei számára. A minden tekintetben szépen sikerült és lélekemelő módon lefolyt ünnepi istentisztelet rendezését Brust Béla, Guttmann Mór és Bleier Ignác végezték.

— Közgyűlés. A pesti izr. hitközség képviselőtestülete 1922 október hó 22-én, vasárnap délelőtt 10 órakor, a pesti izr. hitközség nagy üléstermében (VII., Sip-u. 12., II. em. 33.) rendkívüli közgyűlést tart. Tárty: Elnökválasztás.

— A soproni zsidóság a külföldi zsidó diákságért. A soproni zsidóság nagyarányú akciót indított, hogy a numerus clausus áldozatait küzdelmeikben támogassák. A nagy ünnepek alkalmával az istentiszteleteken a hívek versenyeztek, hogy minél nagyobb adományokkal tegyék sikeresse a megindított akciót. Több, mint százezer korona gyűlt össze eddig. A gyűjtés tovább folyik. Az Egyenlőséghez eddig íj. Hacker Lipótnak negyvenezer és Mayer Leónak tízezer koronás adománya érkezett be. A segélyezési akció megindításáért az érdem Blum Alfrédot, dr. Schönberger Gusztáv hitközségi elnököt és Mayer Gyula főkántort illeti meg.

— A gödöllői hitközség az elmúlt nagy ünnepeket a szokottnál buzgóbban ünnepelte meg. A hitközségi jólékony intézmények javára körülbelül ötvenezer K-t, a külföldön tanuló izr. főiskolai hallgatók javára is több ezer koronát ajánlottak fel. Az ünnepi szónoklatokat dr. Klein József fő-rabbi tartotta, az előimádkozói teendőket Weinberger Miksa péceli főkántor látta el.

— Rabbiktanács. A nagyatádi izr. hitközség október 22-én délután félhárom órakor tartja, ünnepélyes istentisztelet keretében, megválasztott rabbijának, dr. Reschofszky Arthurnak beiktatását.

— Kulturotthon a kispesti hitközségben. A szimchas-tóra ünnepen Kispeszen dr. Bände Zoltán főrabbi kezdeményezésére zsidó kulturotthon létesítését határozták el. A nemes célra a tóra elé járuló hívek több, mint egynegyedmiliót ajánlottak fel. Ugyanekkor dr. Rosenfeld Mátyás, kispesti fiatal orvos, Rosenfeld Henrik bajai rabbihelyettese fia, aki most végezte el kitűnő eredménnyel Budapesten és Bécsben tanulmányait, felajánlotta, hogy a hitközség és chevra kadisa szegénysorsu tagjait és családtagjait teljesen ingyenesen fogja gyógykezelésben részesíteni. A kitűnő fiatal orvosnak önzetlen, nemes, követésre méltó áldozatkészsége hálás elismerést váltott ki a hitközségben.

A nagyrabecsült vásárló közönségnek az ösmert udvarias
készséggel állunk rendelkezésre, hogy a naponta érkező, leg-
nemesebb anyagból készült gyönyörű kivitelű férfi- és női
szövetruháinkat bemutassuk és pozitív tájékoztatást nyújt-
sunk azon közismert tényről, hogy cégünk minőség és vá-
laszték tekintetében legelsőranguan különleges, az árak
tekintetében a legszolidabban előnyös.

Elegáns autó-, kocsitakarók és utiplaldek
nagy választékban

— Ezredes tábori rabbi a lengyel hadseregben. A lengyel államfő dr. Weiss József rabbit a lengyel hadsereg legfőbb tábori rabbi tisztségére nevezte ki és az ezredesi rangot adományozta neki.

— A Rombach-utcai templom ötvenéves jubileuma. Az ünnepek folyamán volt ötven éve, hogy a Rombach-utcai templomot átadták szent hivatalának és ezt az évfordulót ünnepélyé avatja a hitközség és a templom előljárósága. Az ünnepély október 20-án, pénteken este és 21-én, szombaton délelőtt lesz az istentisztelet alkalmával. A péntek esti istentiszteleten dr. Alder Illés főrabbi tartja a szentbeszédet és utána dr. Lederer Sándor elnökhelyettes méltatja beszédében a templom létesítését és annak áldásos hatását a hitéletre. Szombat délelőtt a muszaf istentiszteleten a Tóra elé hivatalnak a templom alapítóinak még élő családtagjai és a szentbeszédet Feldmann Mózes rabbi tartja. Ugy a péntek esti, mint a szombat délelőtti istentiszteleten Ábrahámsohn Manó főkánter az ünnepélyhez alkalmazkodó külön zsoltárokat énekel a karral.

— Egyházi ének. A Rombach-utcai templom karmestere, Gottschall I. új egyházi éneket írt. Az ősi melódiák harmonikus felhasználásával komponálta meg a kiváló muzsikusi énekét, amelyet Lederer Sándor dr.-nak, a pesti izr. hitközség elnökhelyettesének ajánlott hetvenedik születésnapja alkalmából.

— Büchler Sándor ünneplése. Október hó 15-én a Tóra örömnapiját választotta a kecskhegyi izraelita hitközség alkalmul, hogy rabbijának negyedszázados papi működését méltóan megünnepelje. A lélekemelő ünnepély a rajongó szeretet és megbecsülés jegyében folyt le a zsufolásig megtelt feldiszitett templomban, hol a mincha istentisztelet után Erdős József hitközségi elnök lendületes szavakkal vázolta a nap jelentőségét, majd dr. Schwarz Zsigmond előjáró, ki huszonöt évvel ezelőtt a beiktatáskor fogadta a hitközség nevében a rabbit, tartott magas szárnyalású gyönyörű beszédet, mely a rabbinak hitközsége, a magyar zsidóság és a tudomány javára kifejtett érdemeit méltatta. Szem nem maradt szárazon, midőn a rabbit mint az idealizmus mintaképét jellemezte. Lebilincselő beszéde után Schleffer Izidor, a Szentegylet elnöke, özv. Hoffmann Miksáné a Jótékony nőegylet elnöke, Práger Tivadar az alapítványi bizottság elnöke és a tanulóifjúság nevében Polliz József VII. oszt. főgimnáziumi tanuló üdvözölték meleg szavakkal a rabbit. Kinek a szíveket mélyen megindító válasza s áldása után Erdős József elnök hatásos fohással zárta be a feledhetetlen ünnepélyt, melyen felolvasták az ország számos hitközségétől, valamint a Pázmány Péter-tudományegyetem bölcsészeti kara dékánja, dr. Siegescu Józseftől és a esornapremontrei rend prépostjától, dr. Burány Gergelytől beérkezett táviratokat és üdvözlő-leveleket. A templomi ünnepély után a közönség a hitközség tanácstermébe vonult, hol az ifjuság a rabbi tiszteletére zongora-, monolog- és táncszámokból álló előadást tartott, melyen közreműködtek: Berényi Dóra, Mosonyi Irma, Simon Böske, Böhm Anna, Engel Grete, Szekeres Rózsi, Schweiger Zsófi, Mosonyi Ilonka, Mosonyi László.

— Az óbudai temető fölépítése. Az óbudai chevra kadisa előljárósága elhatározta, hogy mindazok neveit, akik az új temető-építkezéshez 5000 koronán felüli adományukkal hozzájárultak, márványtáblán fogja megörökíteni. Evégből felkérnek mindenkit, akit a hagyományos kegyelet az óbudai zsidósághoz fűz, járuljon hozzá az új temető fölépítéséhez, vagy ha már adományozott, eddigi adományát egészítse ki 5000 koronára. Adományok az óbudai chevra kadisához (III., Lajos-u. 163.) küldendők.

— A Patronázs Egyesület közgyűlése. Az Országos Izr. Patronázs Egyesület október 26-án délután öt órakor tartja a pesti izr. hitközség disztermében ez évi közgyűlését. Az egyesület a közgyűlésre ezuton is meghívja tagjait.

REFORM

FOGÁSZAT

Műfog kaucsukba foglalva 500 K, Reform lemezen műfog 1000 K, Reform műfog szájpadiásmentes 1500 K-tól 2000 K-ig. Amerikai porcellán fogkorona 2000 koronától. Blombák, fogúszítás mérsékelt áron. Vidékieknek soron kívül rendelés egész nap. Vasár- és ünnepnap 10-1 óráig. Dentist Fenyvesi Menyhért fogászati intézete, Budapest, IX., Ráday-utca 6. (Kálvin-tér mellett.)

Glaser Mihály szücsmester. Késszőrmeárak raktára
Budapest, VI., Izabella-utca 68. szám. (Aradi-u. sarkán.)

Átalakítás, javítás, szőrmefestés, nyersbőr kikészítés. — Vadbőröket vásárolok.

Sally
PASZTA
JOBBA LEGJOBBNÁL

HAAS ELRÁN rokkant kályhás mester
VIII., József-utca 85. kályhás mester
Elvállal cserépkályhák átrakását és minden e szakmába vágó munkálatokat a legjutányosabb árban.

Hálószobákat

ebédlőket, uriszobákat, szalon- és klubgarnitúrákat, konyha- és előszobabrendezéseket legmérsékeltébb árban szállít: Sándor Ignác bútorkárháza, Dessewffy-utca 8.

gumisarok a cipőt tartósabbá és elegánsabbá teszi

Az ékszerfémből közli, hogy eladó ingyen becsüli meg! Arany-, briliáns-, ezüstért óriási árat fizets! Budapest, VII. kerület, Alsóerdősor 3. szám (Rákóczi-ut sarok).

Hagymát, dughagymát, fokhagymát, makói prima, vagon-tételben ab Makó vagy Budapest, a legolcsóbb napi áron szállítok. Kisebb tételeket 50 kg-os zsákokban utánvétel budapesti raktárból. E héten 85 korona kilogrammonként. **KLEIN JENŐ** hagyománygyároskereskedő, Budapest, IX., Lónyay-utca 25

PARISNYA

minden
cipő-
szinben

LUKÁCS ÉS PÁSZTOR

Budapest, IV., Egyetem-utca 11.
(Gróf Károlyi-palotával szemben)

Fischmann Testvérek kefeárugyára

Budapest, V., Ugynök-utca 22. sz.

PAPLANOKAT

pehelylyel, vattával és gyap-
juval csakis Dorschovitx
paplankészítőnél VII. ker.,
Garay-utca 43. sz. olcsón vásárolhat. Átdolgozásokat vállalok.

ZSOLDOS TANINTÉZET

a legjobban készít elő magánvizsgákra,
Budapest, VII. ker., Dohány-utca 84. szám.

* * * Telefon: József 124-47. * * *

NAGEL ADOLF

zsák- és ponyvagyár és kölcsönző intézete

Budapest, V. ker., Arany János-utca 10. sz.

Gyárak: V., Balaton-utca 18. és VI., Bulcsu-utca 9.

Telefon: 35-92, 80-82, 104-10, 164-00, 112-79. Sürgőnycim: NAGELA

BUTOR-SANATORIUM

Dohány-utca 37. szám.

Telefon: József 125-21.

Berendezését olcsón áttisztítja, kijavítja,
ujjalakítja. — Számos elismerőlevél.

BÁNYAI REZSŐ

SELYEM-, SZÖVET- ÉS BÉLÉS-ÁRUHÁZA
NAGYBAN ÉS KICSINYBEN

BUDAPEST

IV., TÜRRI ISTVÁN-U. 9, FÉLEM.

(VÁCI-UTCA SAROK)

Füredi szücs

Kabátok mérték után, készáru
raktáron, javítások pontosan
cszkozölteknek.

VI., Szendy-utca 5. Teréz-körút sarok.

Telefon: 137-07.

BUTOR

Gáspár Nándor,
Baross-utca 9. sz.
Szolid, olcsó kiszolgálás.

Tükörüveg

tükröket és címtáblákat
a legmagasabb árban vesz.
Üvegezést elvállal
Markovits Kazinczy-u. 14.
Tel.: J. 134-45

ELŐSZOBABUTOROK

konyhaberendezések, gyermek- és leányszobabutorok
nagy raktára. HAVAS (Kohn) FÜLÖP asztalos-
mesternél, Budapest, VII., Rózsa-u. 20. Telefon: J. 2-45

Paróka,

PÜRCHER ÉS FRITSCH UTÓDAI FRITSCH VENCZEL
Búdapest, V., Dorottya-utca 1. sz. (Szentend-palota)

Adakozások. A páva-utcai templomban semini
üccerész napján megjelent a Tóra előtt Elek Gyula vezér-
igazgató és megboldogult atyjának, Eisler Mór templomi
előjárónak emlékeztetere 400.000 koronás adományt tett. —
Szimchasz-Tóra napján a Rombach-utcai templomban
Arány Ignác királyi tanácsos 200.000 koronát adományo-
zott. Adományának legnagyobb része a chevra kadisa-
nak jut.

A fajvédelem elfajulása. Mind hangosabban hang-
zik fel a fajvédelem jelszava. A régi boldog években
ezt a fogalmat nem is ismertük. Csak három éve mételey-
zik meg ezzel a közvéleményt, és használják fel ezt a jel-
szót üldözésre és ha végignézünk azoknak a során, akik
ezt a jelszót hirdetik, találunk közöttük mindenféle fajhoz
tartozót: németet, svábot és sok egyebet. A háboru alatt
ezek a fajok voltak azok, amelyek hűtlenül összedolgoztak
Magyarország megtámadására és megsemmisítésére, és
éppen ezeknek a fajoknak szüföttei azok, akik most leg-
hangosabban kiáltanak fajvédelmet. Volna egy tanácsom
ezeknek a hangos fajvédőknek a számára. Ha annyira hisz-
nek a fajokban, akkor használják fel a faji együvértartozan-
dóságukat arra, hogy ki-kí a saját fajtájától igyekez-
visszaszerezni ennek a szerencsétlen országnak azt, amit
töle elvettek. Ezzel a fajvédelem jelszavát megint sikerülne
kiküszöbölteni és végre talpra lehetne állítani ezt a szeren-
csétlen nemzetet, mert mindaddig, amíg nem a vállvetett
munka, hanem az elkülönülést hirdető politikai jelszavak
fognak uralkodni, addig hiába várjuk, hogy a termelő
és építő munka meginduljon Magyarországon. Ez a taná-
csom a fajvédőknek, ezt az utat kövessék és ne a zsidókkal
szemben gyakorolják a fajvédelmet, ez talán a magyar ér-
tékek emelkedését is maga után vonná a külföldön. Szinte
az a látszata, mintha éppen az idegen fajuk rémültek
volna meg legjobban a fajvédelmi jelszótól és ezek ütök
lehangosabban a zsidót, aki — mint eddig mindig — ezzel
a fajvédelem „Prügelknabe“-ja is lett. — Gáspár Fülöp.

Kramer Miksa ünneplése. Kramer Miksa, a pesti
chevra kadisa nagyérdemű előjárója és a pesti chevra ka-
disa által fentartott Aggok-házának h.-elnöke, az Aggok-
házában az intézet ápoljtai között ünnepelte folyó hó 17-én
születésnapjának 70-ik évfordulóját. Az intézet 150 ápoljtát
a töle megszokott bőkezűséggel saját költségén megven-
déltte.

Megható látvány volt, midőn az aggok jötevőjüket annyi
szeretettel ünnepeleék.

Az ünnepelecn megjelent a pesti chevra kadisa nagy-
érdemű elnöke, Adler Gyulán kívül a pesti chevra kadisa
egész előjárósága és pedig Bródy József alelnök, Arányi
Ignác, Breitner Lipót, Fleischmann Sándor, Böhm Nánthán és
Lichtenstein Miksa, az ünnepelel előjáró nagyszámu családja
és hozzátartozója, valamint a pesti chevra kadisa egész liszt-
viselői kara. Az ünnepelel szívből fakadó meleg szavakkal
Adler Gyula elnök üdvözölte, amelyre az ünnepelel megható
szavakban válaszolt.

A jubiléant még Breitner Lipót és Arány Ignác elő-
járók, dr. Endrei Henrik főtitkár, valamint Kardos Ernő fel-
ügyelő köszöntöttek fel.

Főkántori kinevezés. Terenbaum Dávidot, a kecske-
méti főkántort a debreceni izraelita hitközség szerződtette.

A móri leányegyesület kultur-estélye. Október 9-én este az
„Urania“ mozgófénykép-színház termében szépszámu közönség gyűlt
össze a móri „Mirjam“ leányegyesület kultur-estélyén. Steiner Jakab
főrabbi megnyitó beszédében a magyar zsidóságnek az utóbbi ötven
esztendő alatt tanúsított hazafias magatartásáról, továbbá a zsidó
emancipációról tartott teljes objektív alapon nyugvó beszédet, a jövő-
ben is hazafias magatartásra buzdítva hallgatóit. Utána Ondódi
Sárika elszaválta Iba Gabiróltól „A hűtlen barát“ című költemnyét.
Stern Rózsika a „Zsidónő“-ból a nagy áriát adta elő zongorán, igaz
művészi hozzáértéssel. Lewy Bözsike Kiss Józseftől „Gedővár“ asz-
szonyát szaválta el. Dr. Gyenes Oszkár záróbeszédével pedig véget
ért az estély. Az egyes számokat Ondódi Olga konferálta nagyon szelle-
mesen. A rendezés körül fáradhatatlan munkát fejtett ki Steiner fő-
rabbi, dr. Gyenes Oszkár, dr. Schwéd Henrik és az egyesület vezetősége.

Nagyarányu segítőakció a békéscsabai hitközségben.
A békéscsabai neológ hitközség kitűnő elnöke, dr. Tardos Dezső és a szegények gondnoka, Schwarz Miksa kezdeményezésére nagyszabású segítőakció indult meg. A hitközség tagjai között egymillió koronát gyűjtöttek és ezzel negyven arra szorult érdemes szegénynek fával, krumplival és házzal való ellátását tették lehetővé. A rendszeres és intenzív segélyezés ilyen formájának első izbeni szervezése követendő példa.

— **Hymen. Özv. Róna Béláné leánya, Deutsch Ilonka Tab és Örs (Eisenberg), Sándor Budapest, jegyesek.** (Minden külön értesítés helyett.)

Schutzengel Sándor, Balassagyarmat, eljegyezte Ehrenfeld Fridát Nyergesujfaluról. (Minden külön értesítés helyett.)

Weinberger Renét, a zsidó orth. leányok kulturregysületének buzgó társelnökét eljegyezte Simon Sándor tart. tűzérőhadnagy Kolozsvárott.

A zalaegerszegi zsidó internáltak részére az „Egyenlőség” szeretetadomány-akciójára e héten hozzánk befolyt: A rákosfalvai zsidó asszonyoktól egy zsák szeretetadomány, Krausz Nándor (Tata) 6 drb fésű, Harsányi Jenőné (Budapest) használt ruhanemű, továbbá Feri és Pali címmel ruhákat küldtek.

— **Halálozás.** Hartstein József földbirtokos, Debrecen város törvényhatósági bizottságának tagja, október 8-án 58 éves korában váratlanul elhunyt. Nagy szerepet vitt a zsidó közéletben is. A kommun alatt a vörösök tuszként elhurcolták, ott szerezte azt a betegséget, mely egy félévvel ezelőtt ágyba döntötte. A közszertelben álló dérek polgárt okt. 10-én Debrecen egész társadalmára felekezetre való tekintet nélkül kísérté utolsó útjára. A megboldogultat nagy és előkelő rokonság gyászolja.

Fuchs Lajost, a zuglói templomkörzet kiváló vezető egyéniségét súlyos csapás érte. Neje 25 éves korában váratlanul meghalt. Általános nagy részvét kísérte az elhunytat sirjába és ez a részvét nemcsak a mélyen sujtott, kiváló férj, hanem az elhunyt uriaszony atyja, Raab Adolf, a badeni izr. hitközség nagytudása, kitűnő elnöke iránt is megnyilvánult. Adler Illés dr. magasan szárnyaló beszédben bucsuztatta az elhunytat.

— **Adomány.** Wohl Miksa péceli földbirtokos, ki eddig is minden zsidó ügy támogatója volt, a péceli izr. hitközségnek 25.000 K-t adományozott és ezen adományával újabb tanújelét adta nemes gondolkodásának és zsidó érzésének.

— **A Fuchs-gyerekek kérése.** Kaptuk a következő levelet: Mélyen tisztelt nagyságos Főszerkesztő Ur! Örömmel tudatom, hogy édesanyám e hó 6-án az internáló-táborból kiszabadult, de nem jött haza, hanem a cseh konzul átvitette Csehországba. Csak az volt a baj, hogy cipő nélkül ment a nagyvilágba, tehát nagyon szépen kérem a nagyságos Főszerkesztő Urat, hogyha az édesanyám részére, vagyis orthopéd cipőjére adomány érkezett, azt ne tessék Zalaegerszegre, hanem az én címre elküldeni, mert mi öten testvérek és beteges nagymamánk a legnagyobb nyomorban és éhségben szenvedünk. Nagy jószágért előre is fizessen meg az Egék Ura, adjon Önnek erőt, egészséget, boldogságot, hogy az ilyen szerencsétlenek sorsán, mint amilyenek mi vagyunk, segíteni tudjon. Maradtam a nagyságos Főszerkesztő Urnak a legnagyobb tisztelettel Fuchs Klára Békésgyula, Vida-utca 5. sz. — Ez a levél Gerstorff Ernőné sorsára vonatkozik, akinek orthopéd-cipőjére lapunk közönsége eddig is meleg szívvel adakozott.

Tigeret-macska jutányosan Breitfeld szűcsnél, Váci-u. 10.

— **Onladozik egy templom.** A sárkeresztúri izraelita templom teteje oly rossz állapotban van, hogy azt okvetlen újra kell teőzni. A hitközség kevés tagja nem bírja az összegeget összehozni, ezért kéri a hitsorsosok szives támogatását, hogy a régi szép templomot az összeomlástól megmenthessék.

— **Ruha a hitközségi alkalmazottaknak.** Platschek Vilmos, a jótekonyságáról ismert fővárosi kereskedő, a pesti izr. hitközség valamennyi alkalmazottjának egy-egy ruhát ajánlott fel.

— **A Kronberger-féle Falpari rt. rendkívüli közgyűlése** elhatározta az alaptőkének 20 millióról 30 millió K-ra való felemelését. Az új részvényekre 2:1 arányban október 22-ig gyakorolható az elővétel 1100 K-s áron a Wiener Bank-Verein-nél.

— **A Krausz-Monkovits Egyesült Ipartelepék rt. közl.** hogy tegnap megtartott 1920—21. évre szóló rendes közgyűlésén részvényenként 40 korona osztalék kifizetését, továbbá alaptőkéjének 7.000.000 K-ról 14.000.000 K-ra való felemelését határozta el.

Dr. Réh Béla

Elektromágneses gyógyintézete

az összes modern villamos és sugaras gyógymodokkal

Fájdalommentesen gyógyít!

idegességet, álmatlanságot, fejfájást, szédülést, fülzúgást, nagyothallást, idegzsábadást, ischiást, bennulásokot, gerinc-, szív-, gyomor- és bélbajokat, agyvérzést, hajhullást, rheumát, köszvényt, ütőer-cimeszesedést.

VII., Vilma királynő-ut 18.

Kérjen prospektust!

Telefon: József 26—24.

Adler szücs

VI., Király-utca 94.

Alaska róka-, szürke róka-szürke farkas- és szörmekabátok a legjutányosabb árban

Társaságbeli urinő, kitűnő gazdasszony, vállalja estélyeknél, jouroknál és minden alkalomra az összes rendezést, sütit, főzést egyedül végzi pompás kivitelben. Szives meghívást vár „Elsőrendű munkaerő” jellegre a kiadóba.

BRILLIÁNSOKAT

Székely Emil

Király-utca 51.

gyöngyöket, régiségeket, bérkenőket drágábban vesz: Tel.: József 105—38. (Teréztempl. szemben)

LISZTET

a nagybani malomáraknál olcsóbban

megrendelésre házhoz szállítunk

Budapesti Áruforgalmi r.-t.

Budapest, VII., Klauzál-tér 16. sz.

Telefon: József 38—16

Veszek használt butorokat, Brüll Dobozy-u. 25. l. 16. zongorát, szőnyeget stb. **Brüll** Telefon: J. 40—54.

SZŐNYEGET minden fajtát legkülönlegesen vész és elad Rudas és Hadl IV. ker., Petőfi-tér 5. (Brisztol-szállóval szemben).
* * * Telefon: 164—33. * * *

Szabástanítási intézet férfi- és nőirabárok, valamint fahérművészek stb. munkára tanít a legmodernebb rendszerrel, jótállás mellett, illetés bízott. **Mehr Sámuel** okl. műszabástanárnak, Budapest, VII., Nyitványt ad: Nagydiófa-u. 27. l. em/Külön e házban divattalpek és szabástanítási terem van, ahol a legjobb angol, francia és amerikai női és férfi divattalpek, szakkönyvek megrendelhetők. Válaszbélyegyet kérek. !!Pártoljuk az igazt szakembert!!

Szemüvegek, orrcsipelek

orvosi rendelet szerint is. Lorgnettek, látcsövek, hőmérők nagy választékban. **BERGER LAJOS** látészerező Budapest, IX., Ünlő-ut 3. Calvia-tér közvetlen közelében

Fűző és mégszem fűző

(örvényesen védett)

Őszi divat szenzációja! Könnyű, kényelmes, elegáns. **GERO**, Budapest, VII. Király-u. 69. Telefon: József 66—60

Kis Komédia Budapest, VI., Révay-utca 18
Telefon: 14-22.
ROTT és STEINHARDT felléptével **MADAME DREIFUSZ**
DER BUCKELIGE. Kezdete pontban fél 8 órakor.

Telefon J.: **NEMZETI ROYAL-ORFEUM** Telefon J.
121-68. 121-68.

Minden este 1/2 8 órakor a kitűnő októberi varietéműsor és
Magyar Erzsébet vendégfel- **Aranymadár** Harmath-Zerkovitz
léttével nagysikerű operettje

Carmen-Mozgó

Október 19-22-ig
D R A K U L A

Október 16-18-ig.

Erzsébet-körút 8. Tel.: J. 123-54. Freire törvénye. Üres szobok

Perzsaszőnyegeket veszek, eladok, javítok
SILBERM.
Budapest, IV., Mária Valéria-utca 7. Telefon 2-99.

BUTOROKAT legolcsóbban vásárolhat
PÁRTOS-nál
Budapest, Andrassy-ut 52.
Vidékre csomagolás díjtalan. (Bejárt Eötvös-utcában.)

ZSÁK ponyva, zsinag kaphatók
SCHILLINGER MIKSA R.T.
Budapest, V., Rudolf-rakpart 7. sz.
Zsák- és ponyvaközlés.

KELETI J. BUDAPEST, IV. kerület,
Koronaherceg-utca 17. szám.

Gyárt legtekintélyesebb kivitelben: mulábakat, mük-
nekot, sörvőkötöt, harkötöt, gummigörösér-
harányakat stb. Dús választék az összes betegpolási
gummiárakban és műszerekben.

SOPRONYI és KUNDLER

Bank és Pénzváltóház

Budapest, VII., Baross-tér 19. (Keleti p. u-nál, Arany Sas szálloda
épületében.) Telefon: József 16-12. Mindennemű külföldi és idegen
pénzeket, csekkeket a budapesti értéktársaság árfolyamán vesz, elad és
bevált. Tőzsdéi megbízások és külföldi átutalások
legpontosabban eszközölhetnek.

TAPÉTÁK

nagy választékban jutányosan **Neustadtai, Erzsébet-tér 13.**

Kóser vendéglő Budapest legforgalmasabb helyén bér-
beadó. Csak elsőrendű referenciák-
kal ellátott ajánlatokat kérjük Eckstein Bernát hirdetőjébe,
Erzsébet-körút 38. „Nagyforgalmu vendéglő” jelige alatt.

**Korall- és borostyán-füzérek, gránát-
ékszerek, gyöngyök, arany- és ezüst-
régiségek vétele a legmagasabb árban**
KRAUSZ TESTVÉREK műtvsők IV., Harisköz 4,

EISERNÉ és SZULNERNÉ

GYERMEKDIVAT-SZALONJA

Bécsi-ház VI., DESSEWFFY-UTCA 5. Tel. 128-74

Fü- és leány- gyermekruha-, felöltő modelljeiben a legizlésebb szín-
összeállítás, kitűnő minőség és elsőrangú kidolgozás összpontosul.

— **Egy újságúrus kérése.** Az Andrassy-ut és Nagymező-
utca sarkán újságot árusító Schenk Márton megjelent szer-
kesztőségünkben és igazolta, hogy zsidó vallású hadirok-
kant. Az újságolvasó közönség támogatását kéri.

— **Kilenc pár cipő.** Radó Jenőné az *Egyenlőség*-hez
kilenc pár cipőt, három pár szandált és egy pár papucsot
küldött. Az adományt az arra szorult hitsorsosok között
osztottuk szét.

— **Beszédképzés gyógyító-tanfolyama VII.,** Bethlen-tér 2. Gyerc-
mekeknek délutáni, felnőtteknek esti tanfolyam. Vizsgálat szerda déli-
utánonként 5-6 óra között. Tanfolyamvezető: Kanizsai Dezső,
siketnéma intézeti tanár.

— **Müller Lajos butorgyáros, Dohány-utca 37.**

— **ADOMÁNYOK.** E héten beérkezett hozzánk: Tetszés szerinti
kiosztásra: Özv. Molnár Imréné 50 K, Rosenberg Ignác 50 K, Mrs.
Werner 2000 K, Fűredi Adolf 400 K, K. I. 1000 K, Id. Oppenheim
Adolfné Ujkécske 100 K, Oppenheim Berta 100 K, Herz Ernő 200 K,
Fenákel Félianné 100 K. — **Szentföldi nyomorgók javára:** Ausch Mór
Kölesd 140 K, Özv. Jäger Józsefné Mátészalka 600 K, Káldor Miksáné,
Terus, Taszliczki Berta és Ilonka apjuk, Taszliczki Izrael (Gyoma) el-
hunytja alkalmából 1500 K. — **Zsidó vakok intézete részére:** Mrs. A.
Werner New-York 2000 K, Szél Miksa 100 K, N. L. 500 K. — **Zsidó
leányárvaház javára:** Spira Emil 1000 K. — **Magyar zsidó főiskolai
hallgatók javára:** Mrs. A. Werner New-York 2000 K, Delej Margit
1000 K, Szilágyi Ernő 200 K, Templomadományok a szentgáli izr. temp-
lomban: Havas Béla 200 K, Darvas Sándor 500 K, Stangl Sámuel 500
K, Stern József 200 K, Hamburger Nándor 20 szokol = 1600 K. —
Országos izr. patronázs-egyesület javára: Kohn Lipót Szentgál temp-
lomadomány 100 K. — **Izraelita Aggokháza javára:** Velő Zsiga Fel-
csut 1000 K. — **Zsidó hadiözvegyek és árvák javára:** Id. Oppenheim
Adolf Ujkécske 100 K, id. Oppenheim Adolfné Ujkécske 100 K, Oppen-
heim Berta Ujkécske 100 K, Farkas Sándor I. gimn. tanuló 100 K, D.
A. 100 K. — **Ehezű zsidó gyermekek javára:** Szilágyi Ernő 200 K, id.
Oppenheim Adolf Ujkécske 100 K, id. Oppenheim Adolfné Ujkécske
100 K, Oppenheim Berta Ujkécske 100 K, Kardos M. 100 K, Szél Miksa
100 K, Selényi 100 K, Özv. Tauszig Adolfné Medina 100 K. — **Zsidó
menza részére:** Glied Bernát és neje Szabadka két diák évi ellátására
24.000 K, Névtelen 100 K, Wilhelm György 200 K, Lebovits Miksa 500
K, Ausch Mór Kölesd 200 K. — **Wieni magyar zsidó főiskolai hallgatók
javára:** Spitzer Adam 200 K, Engler Aranka Győr 50 K, ifj. Vajda
Dezső 1000 K, Radnai Dezső és Jenő 50.000 osztr. kor., Schlegler Hózi
5000 osztr. kor., Rosenzweig Ilonka 5000 osztr. kor., Wells Gábor
new-yorki lakos 20 dollár, Wessel Endre főgimn. tanuló 2000 osztr.
kor. — **Zsidó fiúárvaház javára:** Reich Klára Jászkesér 200 K, Spira
Emil 1000 K. — **Bikur cholim-egylet részére:** Reinitz Sámuel főrabbi
Pétervárára 50 K. — **Nyomorba jutott családoknak:** Weinberger Manó
200 K, Szilágyi Ernő 300 K. — **Zsidó nélkülözés internáltak részére:**
Radó Pálné Kaposvár 500 K, Mrs. Werner New-York 2000 K, II. Mar-
git 500 K, Neustadt Ernő 500 K, Diener Stefi 500 K, Szilágyi Ernő
400 K, Hamburger Nándor Szentgál templomadomány 200 K, Bakonyi
Henrik Szentgál templomadomány 400 K. — **Külföldön tanuló magyar
zsidó főiskolai hallgatók javára:** Özv. Keller Dávidné leánya halálának
évfordulója alkalmából 500 K, Geiger Magdus gyűjtése Geiger Dávid és
neje ezüstlakodalma alkalmából 810 K, Steiner Miklós október havi
hozzájárulása 2000 K, Seiler Lászlóné 1000 K, Milhofer Henrikné, Miklós
Béla és dr. Miklós Gyula néh. Kohn Adolf emlékére 1000 K, Radó
Pálné Kaposvár 500 K, Pollák Ignác 1000 K, Mrs. A. Werner New-York
2000 K, Fővárosi fa- és szénkereskedők keresk. egyesületében tartott
ünnepi istentiszteleten befolyt templomadományok: Hauszmann Emá-
nuel 500 K, Soltész Oszkár 500 K, Molnár Lajos 200 K, Jokkel Adolf
100 K, Neumann Adolf 100 K, Irányi Mayer 100 K, Reich Bernát 100
K, összesen 1600 K, Springer Hermin Triszt gyűjtése 100 lira =
16.450 K, G. S. 500 K, Tauszky Henrik 1000 K, Honig-féle hengergő-
malom Topola 200 dinár = 10.200 K, Weinberger Manó 10 szokol =
800 K, Neustadt Ernő 1500 K, Delej Margit 1000 K, Oblath Adolf és
neje bucsuztatása alkalmából 2030 K, Buzási Hermanné gyűjtése sze-
mélyzete és vendégei körében Schossberger Mórné elhunytja alkalmából
kiszorítógépváltás címén 5500 K, Szilágyi Ernő 400 K, Neumann József
100 K, Turi Mihály 100 K, Molnár Izor 200 K, Jászózsai alkalmi
imaegyesület Engel István utján 5000 K, Sas Béla 400 K, Névtelen 100
K, E. M. 1000 K, Kohn Stefi és Hózi édesatyjuk szerencsés felgyógyu-
lása alkalmából 500 K, Szántó Henrik Eger 500 K, Vető Zsiga Felcsut
2000 K, Kohn Frikves Balassagyarmat 500 K, Grünbaum Erzsébet Nagy-
utád 200 K, Farkas Antal Szob 500 K, Erzsébet kir. szanatórium férfi
és női osztálya 1000 K, Kardos M. 1000 K, Kardos Testvérek Miskolc
250 K, Kónyai Pál 2000 K, Beck Márton Kistelek 1000 K, Salgó Gyula
Balassagyarmat 2000 K, Vogel Aranka Medgyesegyháza október havi
hozzájárulása 1000 K, Hejtő Vilmosné 1000 K, Roth Imre magántiszlvi-
selő 1000 K, Lebovits Miksa Kecskemét 500 K, Wilhelm Edith Lengyel-
től 200 K, id. Oppenheimer Adolf 200 K, id. Oppenheimer Adolfné 200
K, Oppenheimer Berta 200 K, Steiner Lajos Magyaróvár 100 K, Freund
Mariska Hódmezővásárhely 100 K, Patzauer Aladárné Hmvásárhely 200
K, Ausch Mór Kölesd 140 K, Somló Gyula 500 K, Tarján Jenőné tanít-
ónő Szigetvár 550 K, Spira Emil 3000 K, Winternitz Jenő Acs temp-
lomadománya 500 K, Templomadományok a szentgáli izraelita templom-
ban: Darvas Sándor 500 K, Stern Zsigmond 300 K, Langermann Vil-
mosné Székesfehérvár 500 K, Hamburger Nándor 200 K, összesen 1500
K, Gergely Endre első havi fizetéséből 100 márka, Pills Gyula Doboz
1000 K, Dóczy Sanyika és Antika Pécs 2000 K, Frim Sándor Körmeud
250 K, Spitzer Mancsi 400 K, Grosz Salamon Turkeve 500 K, Kálmán

Zománcedény,

háztartási és konyhai felszerelési cikkek legjobb be-
vásárlási forrás. Szállodai és vendéglői edények nagy választék-
ban **László Kálmán cégnél,** Budapest, Király-utca 76.
(Király Színházzal szemben.)

Műbútor és perzsaszőnyegek vétele és eladása
LAX butoráruház Vörösmarty-u. 1. (Almássy-tér sarok.)
Vidékre csomagolás.

Károly Turkeve 1000 K, Szv. Welsz Simonné 1000 K, Welsz Sándor 500 K, Templomadományok a rácalmási Izs. hitközségben: Harczeg János 500 K, Fritz Antal 500 K, Haményi Odón 500 K, Schwarcs István 500 K, összesen 1700 K, Mezenstein Ilona, Adéla és Szaréna Sátoraljajhely 1000 K, Bauer Albert Béla cukorgyári igazgató Szófia 18.518.50 Márka, Krausz Hermann és neje házasságuk 25. évfordulója alkalmából 500 K, Zimmer Ilonka és Goldmann Endre gyűjtése Silberstein kántor (Rákospalota) ünneplése alkalmából 1300 K, Keller Hedvig 1000 K. — A dornavatrai hitközség javára: G. S. 1000 K. — Bécsi diákok részére: Pollák Rezső Székesfehérvár 1000 K. — Schreiber Aladárné részére: Biró Pannika Szentcs. gyűjtése 1700 K.

— Hibaelgázítás. Emődi Odón ur által a nélkülözhető elemi és középiskolai tanulók segélyezésére adományozott 1000 K tévedésből a szülő nélkülözhető internáltak javára lett kímutatva.

— SZÖRMEKABÁTOK nagy választékban, javítást, átallitást vállal GROSZ és BODNAR szűcsök, VI., Szondy-u. 9.

PÁLYÁZATOK

Díjazás: Minden szó egyszeri beiktatása 12 K, vaslagon szedett betűk-ből 20 K. Pályázatok felvétele: Lipót-körút 26.

KÁNTOR-METSZŐI ÁLLÁS

A pécell Izs. hitközség azonnal betöltendő kántormetszői állásra pályázatot hirdet. Csak jó előmádkozók pályázzanak. Javadalmazás: természetbeni lakás és megegyezés szerinti fizetés. Utiköltség csak a meghívottaknak térítetik meg. Szirmai Rezső elnök, Liebermann Armin gondnok. 2996

ELŐMÁDKOZÓ-METSZŐI ÁLLÁS

A cigándi orth. Izs. hitközség 40 éven alóli kiváló sóchet ubódek általános keres. melőbbi belépésre. Pályázónak 3 közismert rabbitól kabolóval kell rendelkeznie. Fizetés: Természetbeni lakás, évente 800 kgr. buza, 400 kgr. rozs, 7000 kgr. fa és 60.000 korona készpénzfizetés, a szokásos mellékjövdelemmel. Utiköltség csak a meghívottaknak térítetik meg. Pályázatok az orth. Izs. hitközséghez Nagycigánd (Zemplén-megye) küldendők be. Müller Sámuel hitk. elnök. 2967

A büdszentmiklósi aut. orthodox izraelita hitközség pályázatot hirdet egy sóchet-ubódek, bál-koré és előmádkozói állásra. Javadalmazás és fizetés megállapodás szerint. Az állás azonnal betöltendő. A pályázathoz életkor és családi állapot megjelölendő. Vasúti költség csak a meghívottaknak térítetik meg. Biermann Henrik hitk. elnök. 2893

Samesz-állást keres kis családdal 41 éves, képesített. harminfimesz és előmádkozó. Cím: Rosenberg Adolf Tapolca. 2970

TANITÓI ÉS TANITÓNŐI ÁLLÁS

Budapesti Kerületköl Talmud-Tóra ujonnan szervezett Talmud-Tóra iskolánk számára 2 (kettő) vallásos — lehetőleg okleveles — tanítót akceptálunk. Elfoglaltság: naponta délután. Jelentkezés: dr. Deutsch Adolf igazgató urnál, VII., Dob-utca 35. 2998

A kiskvárdai aut. orth. izraelita hitközség iskolaszéke az elhalálozás folytán megüresedett tanitói állásra pályázatot hirdet. Javadalmazás: helyi járandóságok, az állam által kiegészített fizetés s egyéb az államtól járó javadalmazások. Egyenlő minősítés mellett B. listára helyezelt és nőtlen tanítók előnyben. Pályázhatnak oly vallásos férfi tanítók, kik a héberben és németben kellő jártassággal bírnak. Pályázati határidő e hirdetés megjelenésétől számított 10 nap. Állás azonnal elfoglalandó. Dr. Spitz Lajos s. k., iskolaszéki elnök, Grünwald Lajos, iskolaszéki jegyző. 2974

NAPTÁR

Vasárnap, okt. 22. tisri 30., hétfő chesván 1., kedd 2., szerda 3., csütörtök 4., péntek 5., szombat 6. — Heti szidra: Noách (M. I. 6. f. 9. v.—11. f.). — Háftoro: Roni Zkoro (Jezs. 54—55. f. 6. v.). — Szombat bejövetele: 4 ó. 45 p. Kimenetele: 5 ó. 25 p.

Főszerkesztő: Dr. Szabolcsi Lajos.
Felelős szerkesztő: Dr. Gedő Árpád.
Felelős kiadó: Gáspár Márk, igazgató.

BUTOR olcsóbb és jobb mint bárhol, szolid kiszolgálás, díjtalan csomagolás
BEHR műasztalos Andrássy-ut 60.
Csengery-utca sarok. Fiókkészlet nincsen
!!! Ügyeljen a címre !!!

Nem loptam én életemben,

mégis meggyanusít vele, ha **felmászik** IV., Kossuth Lajos-utca 8., II. 4. szám alatt lévő Képszalonba és látni fogja, hogy a pénz devalvációja ellenére már

2850.- koronától kezdődőleg vásárolhatja meg nálam alkalmi ajándéknak is rendkívül megfelelő, kiállító művészek létesen keretezett eredeti festményeit.

Solymosi Képszalon
Telefon: 78-72.

APRÓ HIRDETÉSEK

ÁLLÁST KERESŐK

HÁZVEZETŐNÖKET, házikisasszonyokat díjmentesen ajánl Hagenauer irodája, Tisza Kálmán-ter 3. szám. 3903

ARVA urileány elmenne üzletbe, irodába, gyermekek mellé. „Igénytelen” jeligén levelek a kiadóba. 2969

18 ÉVES Izs. fűszer- és vegyeskereskedő segéd melőbbi állást keres. Cím: Kertész Imre Lengyeltői. 2966

HÁZVEZETŐNÖNEK vagy szakácsnőnek ajánkozik Izs. asszony, ki jól süt és főz, a baromfitenyésztéshez ért. Vidékre is elmegy. Csak oly ajánlatokat fogadhat el, hová 10 éves leányát magával viheti. Magányos urhoz is elmegy. — Jelige: „Kitűnő szakácsnő”. 3966

INTELLIGENS, vallásos, 40 éves urind, üzlethez ért, háztartásban és varrásban jártas, állást keres. Övadéket nyújthat. — Ajánlatok „Megbízható 40” jeligére a kiadóhivatalba. 2965

INTELLIGENS árvalány kellemes otthon keres. Háztartási és irodai munkákban jártas. Özegegyember háztartását 1-2 gyermekkel is ellátná. Jelige: „Vagyonszóhoz 40”. 3962

JOBBI izraelita leány, gyermekszerető, ajánkozik kisebb gyermekek mellé „Erdélyi menekült” jeligén. 3975

TANONCNAK adám 4 középosztályt végzett fiatal egy oly nevesebb ipari szakmához, ahol a szombatot megtarthatná. Gross Armin, Rákospalota, Rákóczi-ut 57. sz. 3963

22 ÉVES Izs. fiatalember 6 középiskolával elmenne bármely neki megfelelő állásra, hol szolid megélhetését biztosítaná. Irodai munkákban jártas, jó számoló és szép kézírású. Szíves megkereséseket „Szolid” jeligére kiadó továbbít. 2999

SZOBA, ELLÁTÁS

KÖSER ellátást keresek kereskedelmibe járó fiam részére. Ajánlatokat Neumann Lipót fűszerüzletbe, Alsó-Erdősor 10. ármegejöléssel. 3959

KÉT-HÁROMSZOBÁS lakást átvennék. Székely, fehérművelő IV., Kammermayer Károly-utca 2. sz. 2991

KÜLÖNFÉLÉ

PAPLAN SZALAINÁT, mindig a legolcsóbb. Speciális paplanüzlet, Kertész-utca 35. 2870

HARISNYAFEJELÉST, kabátkát készítenek, gyorsan készítenek saját és hozott anyagból, Thökaly-ut 32. költőde. 3937

MINDENNEMU fehércmü varrást, hímzést, harisnyát, nyakkendőt készít és javít előnyomda, Dessewffy-u. 25. 3960

KI FOGADNA örökbe 22 hónapos zsidó leánykát. Levelek „Szép gyermek” jeligére kiadóba. 3970

KÉT Izs. urileányt keresek, kik finomabb kézimunkákban, varrásban jártasak és a házi teendőikben segédkeznek. Fizetés megállapodás szerint. Feigenbaum Gyula Sátoraljajhely, Dókutanya.

KOMÁROMI HARISNYAÁRUHÁZ VI., Nagymező-utca 14.
kötött kabát- és Jumper-ujdonosságok nagy választékban. — Andrássy-ut mellett.

PYRAM TERPENTINES CIPÓ- KRÉMET HASZNÁLJUNK

APRÓ HIRDETÉSEK

Hirdetési díjazása: Minden szó egyszeri bejelentése 15 K, vastagon szedett betűkből 30 K. Apró hirdetések felvétele: Lipót-körút 28. Jelentés levelek kettős borítékban ugyanoda intézendők.

HÁZASSÁG

URI KÖRÖK házasságközvetítője Fischer, ajánlata komoly és megbízható. Telefon József 129-51. Megbeszélés mindennap 9-6-ig. — Dohány-utca 68. 2994

100.000 szokol hozománnyal férjhez adnám intelligens, szép leányomat. Bővebbet megbízottam: Fischernél. Dohány-u. 68. 2994/I.

ELOKÉLO familia férjhez adná 33 éves, szép, művelt asszonyleányt nagyobb hozománnyal. Bővebbet Fischernél. 2994/II.

IGAZGATÓ, kellemes megjelenésű, nagy jövedelemmel rendelkező, nősülne. Megbizva Fischer. 2994/III.

DUSGAZDAG, 40 éves uriaszony, önálló egzisztenciájú uriemberhez férjhezmenne. Megbizva Fischer, Dohány-utca 68. 2994/IV.

FŐVÁROSI vagyonos nagykereskedő, gyáros, földbirtokos, kitűnő praxisu orvos nősülne. Bizalommal fordulhat felvilágosításért Fischerhez. Cimeket nem közöl, fényképet nem ad, ismerkedést legényesebb izlésnek is megfelelő létrehoz. Megbeszélés mindennap 9-6-ig. Telefon József 129-51. Dohány-u. 68. 2994/V.

MŰVELT, szép, elegáns megjelenésű rokonomat huszmillió hozománnyal férjhez adnám. Bővebbet megbízottam Fischernél. 2994/VI.

HÁZASSÁGOKAT Fischer csak jobb körökben ajánl. Megbeszélés mindennap 9-6-ig. Telefon József 129-51. Dohány-utca 68. 2994/VII.

MEGBIZHATÓ, komoly házassági ajánlatért forduljon bizalommal Fischerhez, Dohány-u. 68. szám. 2994/VIII.

ELOKÉLO, gazdag zsidó körök házasságközvetítője Fischer, ajánlata komoly és megbízható, bizalommal fordulhat hozzá, megbeszélés minden nap 9-6-ig. Telefon József 129-51. Dohány-utca 68. szám. 2994/IX.

RABBI csinos, intelligens hajadon leányának, ki régi rabbicsalád sarja a kinek 150.000 korona hozománya van, oly vallásos, intelligens férfit keres férjül, ki méltóan tudná eltartani. Lehet fiatal özvegy is. Ajánlatok „Rabbi” jellegével a lap kiadóhivatalába küldendők. 2988

VIDÉKI, 28 éves, önálló kereskedő, szép lakással rendelkezik, megköszölné. Teljes című levelek „Komoly 28” jellegére a kiadóba kéretnek. Névtelenek és ügynökök kimélnenek. 2983

CSINOS, intelligens hugomat férjhez adnám 30-35 éves, szigorúan orthodox, intelligens fiatal emberhez, esetleg özvegyhez. Lehetőleg talmudismerő. Hozománya: özet. Jellege: „Orthodox” a kiadóba. 3064

TÁRSASÁGBELI uriaszony legdiszkrétebb módon közvetít házasságokat. Doktorné, Rákóczi-ut 64., II. 20. Főlepcsőház. 2904

NŐSÜLNE 42 éves izr. ápoló magas, egészséges nővel. — Jellege: „Erkölcsös, vallásos” a kiadóba. 2962

UTÓLAGOS honoráriummal házasságot közvetít Neményi, Erzsébetfalva, Kossuth-utca 16. 3962

HARMINCHÁROM éves, nőtlen, izr. fiatalember oly házból ohajtana nősülni, aki által önállóíthatná magát. Leveleket a kiadóba kérnek „M. A. V.” jelige alatt. 3967

INHABERIN grösseren Geschäftes, grösserer Wohnung, intelligentes deutsches Mädchen sucht als Partie Herrn reiferen Alters. Unter „Alleinstehend“ — Exp. dieses Blattes. 3965

NŐSÜLNE cseh megszállt területeiről budapesti előkelő negyed divatruház tulajdonosa. 32 éves, kellemes családból. Jellege: „Cseh korona 200-250 ezer”. 3971

INTELLIGENS, jómegjelenésű, 48 éves izr. kereskedő üzletbe vagy vállalatba vidékre is benősülne. Csakis fényképpel ellátott leveleket veszek komolyan. „Diszkréció, Fülöp, István-ut 29.” címzendő. 3961

MŰVELT, bájos leányom részére keresek 40 év körüli, izr., önálló elektrotechnikust vagy más intelligens, jó egzisztenciájú urat férjül. Műhely, udvarhasználat, kelengye és félmillió korona van. „Jól fog járni” jellegére kiadóba. 3963

FÉRJHEZ MENNE középkorú hadiözvegy hasonlókora, jó jövedelmű budapesti vagy vidéki kereskedőhöz vagy iparoshoz. Rendelkezik egy millió korona értékű ingatlan fölött. Teljes című ajánlatok Földes Gyula Budapest, Sziv-utca 26. címre küldendők. 3974

ELSŐRANGU, előkelő házasságlandók, előleg nélkül, legmegfelelőbb eredményre számíthatnak, ha igényeiket, pozíciójukat kimerítően közölnék „Esperanto” jellegére. 3940

HADIÖZVEGY férjhez menne forgalmas, vidéki helyen levő trafik-, fűszer-, rövidáruüzlettel 40-45 éves izr. uriemberhez, ki üzletét vezetné. Lakással, berendezéssel rendelkezik. „Boldog jövő” jellegére kiadóba. 3960

OKTATÁS

TANÁRNŐ, ki francia, német nyelv és songoratanításban teljes jártas, fényes ellátás és fizetés mellett alkalmaztatik. — Jellege: „Perfekt”. 3968

IZRAELITA müegyetemi hallgató tanítást vállal. Előkészít vizsgákra, érettségire. Képes, Csáky-utca 34. szám. 750

NEVELŐNŐT keresek 14 és 15 éves leányaimhoz. Zongora és német tanítás megkívánatik. Csak intelligens, jól képzettek ajánlatát kérem fizetőségnyek megjelölésével. Hirschfeld Ernő Érsek-vadkert. 2982

MELYIK FŐISKOLAI HALLGATÓNÓ lenne hajlandó lakás, fűtés, világítás ellenében egy 3-ik és egy 2-ik polgárista (leány és fiu) esti tanítását vállalni? Cím a kiadóhivatalban. 3976

MÜEGYETEMI hallgató realista tárgyak vagy rajz tanítását vállalja. Krisztina-körut környékén. „Müegyetem” jellegére a kiadóba. 3969

NEVELŐNŐ keres állást vallásos családnál, gyermekek mellé. Cím a kiadóban „Sorgalmas” jellegére. 3980

TANÍTÓT vagy tanítónőt keresek azonnali belépésre két elemista fiúhoz. Ajánlatok fizetési igények megjelölésével Roth Ede Ercsi címre kéretnek. 3001

FRANCIA órákat tanítok, felnőtteknek is. Vilmos császár-ut 17., II. 24. sz. Nagy Lászlóné. 3982

TANÍTÓNÓ vagy tanító elemistához talura fizetéssel, ellátással felvétetik. Vörös, Baross-utca 59. 3950

BETÖLTENDŐ ÁLLÁS

NEGYVEN év körüli, finomlelkű házzvezetőnőt keresek rituális háztartásom részére. Családi otthonra talál nálam. Fizetési igény és ajánlat Breuer J. kereskedőhöz Kaposvár. 2971

GYERMEKTELEN házaspár intelligens fiatal urileányt fogadna házába, kit családtagnak tekintene. Ajánlatok intézendők Barna Miksa takarékpénztári igazgatóhoz, Mád (Zemplén.). 3970

JÓ HÁZBÓL való intelligens zsidóleányt keresek kiscánykaim mellé, ki cseléd segítségével főzést is vállalja. Családias bánásmódot biztosítok. Weigand, Kisdiófa-utca 2., I. em. 4. 2995

INTELLIGENS, jó családból való kereskedelmi végzet, némi gyakorlattal rendelkező kisasszony, ki a háztartásban is jártas, keresztetik puztára teljes ellátás és rendes fizetés mellett. Ajánlatokhoz bizonyítványmásolatok mellékelendők. Heisler Vilmos gazdága, Tolna. 2984

GYERMEKEIM mellé keresek megbízható, vallásos, németül tudó kisasszonyt, aki háztartásomban is segédkezne, kellemes otthonát biztosítom. Treubáiné, Mezőkövesd. 2985

RŐFŐS, fűszer- és rövidáruért értő fiatal segéd kádjá ajánlatát bizonyítvány-másolatokkal Friedmann Miksa céghez Tiszánána. — Szombaton zárva. 2972

KERESEK azonnali belépésre fiatal, intelligens, ügyes segédet. — Szombaton zárva. Ginszler Ernő bórkereskedő, Békéscsaba. 2986

JOB SZOBALÉNY gyermeke-telen, finom uriházban legjobb bánásmód mellett állandó otthonra talál. Aréna-ut 80., III. 1. 3981

TANULÓFIU jó fizetéssel felvétetik. Székely, fehérnemű-üzlet IV., Kammermayer Károly-utca 2. 2990

KERESEK szigorúan orth., jólétkü nőt (esetleg árva leányt), ki gyengélködő feleségemet minden háztartási munkától megkímélné; családtagnak tekinténém. Kettőn vagyunk. Frank, Király-u. 13., IV/25. épület. 3991

MEGBIZHATÓ, gyakorlott pénztárosnő felvétetik. Weiner sötöde. Nagydíófa-u. 25. 3984

MEGBIZHATÓ, fiatalabb, jobb nő kéttagu családhoz, ki önálló háztartás vezetését vállalja, felvétetik. Kitűnő bánásmód. Jelenkezni lehet délután 1-3-ig. Lovag-utca 17., II. 11. 3985

IZRAELITA leány, jóra való, főzéshez értő, kitűnő helyre kis családhoz elcséjere vagy azonnalra kerestetik. Nagymező-utca 22., IV. 2. 3987

OTTHONRA találna jó leány, ki házimunkát elvégzi. Székely Simonjónya. 3980

KERESEK egyszerű, jobb nőt, ki az összes gazdasági teendőket vállalja háztartásnál. Cselédleány van. Déri, Szarvas. 3000

ADÁS-VÉTEL

FREGOLIA szabadalmazott ruhaszárító bármilyen méretben hosszabbítható. Készen kapható és felelősséggel felszereltek. Brezlaner asztalosmester, Hunyadi-tér 7. szám. 2076

NAPPAL fotel, éjjel ágy, szelőknek, matracok kiárusítatnak. Utó-ut 50. Violánál. 2421

VASBUTORT, RÉZBUTORT, gyermekágyat, gyermekkoszt, sodrony ágybetétet, matracokat legolcsóbb gyári árakon szállít Klein Gyula és Társa vasbutorgyár, Dob-utca 58. sz. (Erzsébet-körut mellett). 2735

NAGY HIÁNY régi műfogakban, platinában és aranyban, tehát legdrágábbban veszem. Gross Antal, József-körut huszonhárom, lételelet 1. 2400

HIBÁS női férfiruhaneműkért, fehérneműkért, cipőkért hátha jöveők. Springer, Vasvári Pál-utca 9., földszint 5., vagy L. Szarvartér 6. 3973

SZEP, jó és finom parókák legolcsóbb forrása Blau Marvin, Király-utca 3. 2991

Fájdalommentes foghúzás
narcosissal. Fogcsorok szájpaddal nélkül a leg-
jobb kivételben és jutányos árral.
Dr. Strelinger Viktor fog- és szájbeteg-
ségek szakorvosa.
Budapest, VII., Rákóczi-ut 12. sz. (Siputca sarok.)

DR. PROPPER ÖSÖN
VII., Rákóczi-ut 14. Tel.: József 129-55.
ORVOSI KOZMETIKAI INTÉZETE
Szépséghibák eltávolítása. Orvosi kozmetika. Bőrgyógyászat. Fényke-
lések. Specifikus eljárások.